

PIRAMIDŲ STATYTOJAI AMERIKOJE

Kalėdinė ekskursija (fotelyje sėdint) į žiliausią žmonijos senovę

Viena sena civilizacija, kurią ispanai buvo sunaikinę ir palaidojo, vėl atrasta ir atkasta čilpamosios gumos dėka. Guatemala tropikų giriose auga augalas čikle (chicle), kurio syvai yra čilpiamos gumos tešlai padaryti reikalinga dalis. To augalo ieškotojai, vadinami cikleros, vis toliau besiskverbdami į nepereinamus raistus, pirmieji apibūdino milžiniškų girių tankumynuose slypinčias senas majų civilizacijos įspūdingas liekanas.

Apie majų praeitį ir jų gyvenimo būdą pavyko patirti, kai mokslininkams pasisekė išsifruoti apie trečdalią šventovių sienose iškaltų hieroglifų. Turėjo majai ir savo literatūrą, bet jų knygas išnaikino ispanai, besistengdami sunaikinti jų kultūrą ir juos pačius sukrėskioninti. Viena laimė, kad patys ispanai paliko apščiui savo užrašų apie majų gyvenimą, kokį jie rado užėmę jų kraštą prieš ketvertą šimtų metų.

Gvatemalos majai senovėje ir dabar

Gvatemalos indėnai — majai, matyti, žiloje senovėje buvo tiems laikams kultūroje aukštai iškilusi tauta. Jų kalendorius buvo tiek tikslus, kad pripažintas net tikslesniu už dabar vartojamus kalendorius. Jie buvo žymūs matematikai, turėję supratimą apie Zero (nulį) daug anksčiau negu jį pradėjo vartoti graikai ir romėnai. Majai statė ir šiandien imponuojančius monumentaliskus pastatus; jie tiesė iki 30 pėdų platumo kelius, tačiau jie pasilikę akmenų amžiaus žmonės, neturėjo geležies įrankių, neišrado rato ir neprisijaukino darbinio gyvulio, kaip arklio, mulo ar jaucio. Dėlto visas transportas buvo nešamas ant pačių žmonių kupros ar ant galvos. Kaip jie savo statybai susprogdino, nutašė, nušifavo ir į vietą atgabeno po kelias tonas sveriančius akmenų blokus, juos sukėlė iki 10 ir 20 aukštų į pastato viršų ir sukrovė taip, kad į tų milžiniškų plytų tarpus negalima pelio asmenų įsmeigti, tebėra visiškai paslaptis.

Majai miestų neturėjo. Jie gyvenė mažuose ūkeliuose supančiuose kulto centrų — maldyklas. Juo kurio ūkelis buvo arčiau ceremonijų centro, juo aukščiau jis pats stovėdavo socialinėje pakopoje. Savo ūkeliuose jie augino maįsą (kukurūzų arba kornus), kalakutus ir negeliančias bites. Jų pinigai buvo kakao pupelės, kurias visuomet, reikalui esant, buvo galima paversti kakao maistu ar gėralu.

Šių dienų majų palikuonys savo vaikams galvų nebeplakština ir akių nebeiškraipo, kad užaugtų "grazesni", tačiau tebesirengia ir tebegyvena beveik taip pat, kaip prieš 400 metų.

Pamaldos Tikalo šventovės

Žymiausias majų kulto centras arba sostinė buvo Tikal, kurio didingi pastatai, šventovės, piramidės ir buvusios puošnios rezidencijos šiandien yra pasidarę labai populiarūs viso pasaulio, ypač amerikiečių turistų atrakcija. Iki šiai dienai niekam nepavyko nustatyti, kodėl Tikalis daugiau kaip prieš tūkstantį metų buvo žmonių apleistas ir iki mūsų gamtinės pasiliko užmirštas, milžiniškų tropikinių girių paslėptas.

Majų šventovės buvo statomos piramidžių formos iš didžiulių taštytų akmenų luitų, terasomis kylant aukštyn, su ilgaisiais plačiais, nepaprastai stačiais

laiptais, vedančiais nuo apačios iki pat piramidės viršūnes, kur būdavo pati maldų ir aukavimo koplyčia. Tikalyje, tropikų girių džiunglėse, rastos penkios didžiulės piramidinės šventovės, kurių mažiausioji yra apie 10 aukštų, o didžiausioji lygi gerų 20 aukštų dangoraižiui. Nustatyta, kad tose Tikalo šventovėse majų religinis kultas ypač klestėjo nuo 320 metų iki 867 po Kristaus, tai yra įspūdingos religinės ceremonijos jose buvo atliekamos prieš pusantro tūkstantio metų, kuomet krikščionybė Romos imperijoje dar nebuvo pripažinta oficialia valstybine religija. Majų panteone buvo mažiausiai šimtas dievų ir kiekvieną teko garbinti skirtingais ritualais bei aukavimais.

Ritualai paprastai prasidėdavo kelių dienų pasnikavimais ir purifikacijomis, paskiau aukomis atitinkamam dievui, šokiais — dažnai ant degančių anglių ir pagaliau puota su svaigalų gėrimais.

Geriausieji išlikusi Jaguarų šventovė

Guatemala yra sena majų tautos žemė tarp Atlanto ir Pacifiko okeanų, apimanti aukštus kalnus, tropikines džiungles, turinti keletą ruožų dykumų, vieną didelę nepaprastai švaraus mėlyną vandens ežerą Atitlan ir du mažesnius — Izabel ir Peten Itza, tris ugnikalnius — Atitlan, Toliman ir trečiąjį seną ugnikalnį, ispanų perkrikštytą švento Petro vardu (San Pedro), Gvatemalos gyventojai, kurių du trečdaliai tebėra beveik grynakraujai majų palikuonys, vartoja keletą senų kalbų, daugiausiai Cackchiguel ir Tzutuhil tarmes, ir labai maža dalis kalba ispaniškai.

"Šventasis miestas" Tikal yra per du šimtus mylių į šiaurę nuo dabartinės Gvatemalos sostinės Guatemala City ir pasiekiamas lėktuvu per valandą.

Jau daugiau kaip 10 metų ten nuolat darbuojasi Pensylvanijos universiteto archeologai ir jų pastangų dėka šiandien jau galima užmatyti tūkstančių metų seną labai užmirštą, kadaise buvusios išdidžios ir savotiškai aukštai civilizotos tautos praeitį. Vienas įspūdingiausių majų paminklų yra milžiniško didumo pilko akmenų piramidinis pastatas, vadinamas Jaguarų šventovė, į kurią turistai iš dalies keliami grandinėmis, iš dalies kopimą turi baigti ropomis.

Šiandien dar galima stebėti majų papročių ir kulto liekanų Quetzaltenango ir Chichicastenango miestuose. Pirmasis tebuturi "baltojo dievo" Quetzalo arba Quetzalcotlio vardą, antrasis turi savitinius didžiulius turgus ir seną, dar 1540 metais ispanų užkariautojų pastatytą Santo Tomas bažnyčią, kurioje vietiniai laiko iš katalikų ir pagoniškių ritualų maišytas pamaldas.

Turgai prie Švento Tamo bažnyčios

Chichicastenango (Čičikastenango) sekmadieniais ir ketvirtadieniais vyksta už Maxwell gatvės Čikagoje margesni turgai, kur plačiausias apylinkės indios (indėnai) sunėša visokiausių rankų darbo gaminių, pradedant varšingais audiniais ir mezginiiais, puodais, sombrero skrybėlėmis, baigiant puodynėmis, keramika ir vaisiais bei įvairiais maisto produktais.

Majų diduomenė ispanų invazijos laikais dėvėjo labai išradingus rūbus, tačiau papras-

tieji žmonės — liaudis dėvėjo paprasčiausią namų darbo audėlo drabužį, o moterys tik dvigubus žiurustus — iš priešakio ir užpakalio, dėlto ispanų kunigai ir vienuoliai turėjo ilgą ir sunkią kovą, kol privertė ir įprato dėvėti ilgus sijonus. Besiderindami prie savo užkariautojų reikalavimų, tie indios peršėmė savo ponų valdovų madomis ir savo kasdieninius drabužius pradėjo apsiuvinėti įvairiais ženklais, iš kurių dabar gali išskaityti visą to drabužio reišiotę biografiją — kur jis gyvena, kokį turtą turi, vedęs ar nevedęs, laimingas ar nelaimingas ir, svarbiausia, ar ir kiek lytiškai pajėgus...

Religinė veikla Čičikastenangoje sukasi akinančiai baltoje Santo Tomas (Švento Tamo) bažnyčioje ir aplinkui. Ta bažnyčia buvo pastatyta 1540 metais, dar anksčiau negu ispanų keliautojas De Soto atrado Mississippi upę.

Švento Tamo bažnyčia yra prie pat turgaus aikštės, iš kurios platus laiptai veda tiesiai į vidų. Ant tų laiptų, turgaus minios akivaizdoje tam tikri "šventi žmonės" — čičikahovai (chuchi-ka-how) garsiai kalbasi su pratėvių dvasiomis. Kiekviena čičikahovų šeima turi pasirinkusį savo čičikahovą, kurie išimtinai yra tik vyrai; moterys, pasirodė, dvasių srityje čičikahovai neturi pasisekimo.

Prie šv. Tamo bažnyčios vyksta panašios scenos, kaip ir Lietuvoje per atlaisius prie didžiųjų bažnyčių durų, kur kaimiečiai užperka "ubagus" pasimelsti už savo artimuosius mirusius, dažniausiai turėdami savo pasirinktą patikimą ubagėlį ar ubagėlę, įsitikinę kad jis ar ji nenusuks ir tikrai tiek melsis, už kiek buvo sumokėta. Skirtumas tik tas, kad Lietuvoje ubagėliai maldas siūsdavo per įvairių patronų tarpininkavimą, o čičikahovai betarpiškai "kalbasi" su mirusiųjų dvasiomis anapus ir čičikahovai raportuoja savo "inter-view" užpirkusiems.

Ryšinkai tarp gyvų ir mirusiųjų

"Šventasis žmogus" arba ryšininkas (čičikahovas) savo pareigą pradeda ant pirmosios apatinės bažnyčios laiptų pakopos, kur uždegta smilkyklą su kvepiančiomis žolėmis ir sakais ir smilkyklą supdamas bei su pratėvių dvasiomis kalbėdamas laiptas po laipto kopina aukštyn. Jo kalbos ar maldos žodžiai smilkalo dūmais kyla aukštyn ir tokiu būdu pasiekia Dievo ausį. Šitaip besikalbant su

dvasiomis ir besmilkant trunka vidutiniškai pusė valandos, kol čičikahovas pakopia 15 laiptų. Palipimas priklauso nuo dialogo su pratėviais svarbumo ir užprašytų aptarti reikalų daugumo. Čičikahovui palaipsniui kopiant aukštyn, jį užpirkusios šeimos nariai apačioje prie bažnyčios laiptų pakopos kantriai laukia, kol bus pasiekta paskutinė pakopa. Tuomet šeima prisijungia ir su ryšininku drauge sušina į bažnyčią.

Kas dedasi viduje, rodo pavyzdys švento Tamo bažnyčioje, kur tuo metu per didžiąsias frontines duris sueina tik indėnai, bet jokie turistai bei reporterai neįleidžiami, nors gali nedraudžiamai įeiti pro šalutines. Apytamsėje bažnyčioje visi suolia tušti, bet asloje prieš didįjį altorių vyksta didelė tikybinė veikla. Skersai visą aslą yra nutiesta degančių žvakelių linija ir iš abiejų pusių ant grindų klūpo, sėdi ir tupi ištisos indėnų šeimos, kiekviena prižiūradama savo degančią žvakę ir ją pabarsatydami raudonais ir baltais gėlių žiedų lapeliais. Tos žvakelės atstoja čičikahovams susirinkusių šeimų mirusius narius iki protėvių ir kiekvienos šeimos ryšininkas (šventasis žmogus) kalba per tas žvakelės ir mirusius savo protėvius, mielai sutinkančius šeimoms maldas ir pageidavimus nugarbenti ir išdėstyti pačiam Dievui. Baltas katalikų kunigas slankiodamas išilgai žvakelių liniją patylomis kalbasi su klūpančiais šeimų nariais, savo parapijonais, juos laimindamas ir visai jų tikėjimą stiprindamas.

Maldininkai pagaliau atlikę savo pareigą katalikiškoje bažnyčioje, išsiskubina į užmiestį, kur turi pareigą aptarnauti senuosius pagoniškuosius dievus. Indios yra giliai religingi žmonės ir nepaprastai atsargūs, kad neužrūstintų kurio nors dievo ar kitos kurios antgamtinės būtybės.

Dievai mėgsta žmonių kraują

Majų dievai senovėje ypač

mėgdavo kraujo aukas, kurių paprastai patiekdavo patys kunigai, nuleisdami kraują iš savo liežuvio ar ausies, o kai daugiau reikėjo — aukodami paukščius ir gyvulus. Ilgainiui pradėjo kraują imti iš žmonių, pradžioje ypatingai svarbiais atvejais, vėliau reguliariai ir prieš galą ištisais būriais.

Dievams aukai tiko vyrai, moterys ar vaikai. Auka būdavo nudažoma specialia auksų spalva auksų spalva — mėlynai ir piramidės viršūje esančioje alkoje būdavo išplėsiama lig tebeplaukanti širdis ir paaukojama dievui, o aukos krauju būdavo apšepuojamas auksų gaurančio dievo stabas. Kas lieka — patys kunigai apsišlakstydavo.

Žmonių aukavimo kultui įsigalinti, aukai atrinktas asmuo buvo skaitomas labai laimingu, nes toks eidavo stačiai į majų dangų; taip pat stačiai į dangų eidavo kovoję žuvę majai, savižudžiai, begimdant mirusios moterys ir kunigai. Kiti mirę turėdavo pereiti per skaitytą (purgatorią), o nedorą gyvenimą gyvenusieji eidavo visiems laikams į pragarą. Vėliau kandidatai dievų aukai pradėta rinkti iš vergų, žemiausio luomo, našlaičių, pagautų bevagių ir iš belaisvių, sugaudytų darant kitų bendruomenių užpuolimus.

Majų šventraštis Popul Vuh

Dar 1701 metais vienas ispanų misionierius vienuolis tėvas Francisco Ximenez, atvykęs krikščioninti vienos Gvatemalos majų palikuonių giminės — Quiche indėnų buvo "pritrenktas", ką jis patyrė pradėjęs tiems indėnams aiškinti žydų-krikščionų šventraštį — bibliją.

Tėvas Ximenez jiems nupasakojo istorijas apie pasaulio sutvėrimą, apie pasaulinį tvaną, apie uždraustąjį vaisių rojus daržę, apie Jošuos įsakymą saulei sustoti ir palaukti, kol jis baigs nugalėti žydų priešus ir t. t.

"Taip, tėve, bet tos istorijos mums nėra naujos", atsiliepė quiche indėnai padavimuose tebeprisimeną didingą savo tautos praeitį prieš ispanų konkvistadorių invaziją.

"Taip, tėve, mes žinome tas pasakas. Jos yra tikros istorijos, kurias mūsų pačių tėvai ir protėviai perduodavo savo vaikams nuo tų laikų, kai žmonės žemėje atsitaro" — buvo nešė žemėje Gvatemalos pagonys. (Nukelta į 2 psl.)

ISTORINIS AKMENS MŪRO PASTATAS

Paskutinis, kunigaikščio Oginskio dinastijos palikuonis — Vokietijos žemaitijoje didžiulis žemės plotas, kurie net siekė ir rubežavosi su kaitzerine Vokietija ties Klaipėdos kraštu.

Caristinė Rusija okupavusi Lietuvą, tuoj pat ant Rusijos — Vokietijos sienos patupdė savo plėšrųjį dvigalvį arą. Rusijos okupacinė valdžia kaip visu pasieniu, taip ir Alšėnuose priešais Piežaičių kaimą Klaipėdos krašte, abiejose pusėse kelio, prie pat sienos, kunigaikščio Oginskio žemėje pastatė sienos apsaugos įstajoms, tarnautojų butams ir kareivinėms raudonų plytų mūrinius pastatus, kuriuos I-jo Pasaulinio karo audra prauždama iki pamatų sunaikino.

Prie kunigaikščio Oginskio valdomų žemaitijoje keliolikos dvarų buvo priskaitomas ri Klaipėdos krašte — Vokietijoje netoli Vilkyčių geležinkelio stoties, su geros žemės plotais ir vandeniniu malūnu ant Alšės upelio, puikus Alšėnų dvaras.

Negalima praeiti pro šalį nepakalbėjus apie Alšės upelį. Iš Alšėnų kaimo Alšė išteka mažu grioveliu, bet artėdama į pasienį ji virsta į upelį. Alšė tarp Alšėnų ir Siuparių kaimų kerta Lietuvos — Vokietijos sieną. Vos tik pro sieną pratekėjusi į pasuką į pietus ir praplaukusi Piežaičių, Dvylių ir Dėglių kaimų laukus suka į vakarus. Galiausiai ji atsiduria ties kunigaikščio Oginskio dvaro laukais ir čia nejučiomis apšepuojamas auksų gaurančio dievo stabas. Kas lieka — patys kunigai apsišlakstydavo.

Žmonių aukavimo kultui įsigalinti, aukai atrinktas asmuo buvo skaitomas labai laimingu, nes toks eidavo stačiai į majų dangų; taip pat stačiai į dangų eidavo kovoję žuvę majai, savižudžiai, begimdant mirusios moterys ir kunigai. Kiti mirę turėdavo pereiti per skaitytą (purgatorią), o nedorą gyvenimą gyvenusieji eidavo visiems laikams į pragarą. Vėliau kandidatai dievų aukai pradėta rinkti iš vergų, žemiausio luomo, našlaičių, pagautų bevagių ir iš belaisvių, sugaudytų darant kitų bendruomenių užpuolimus.

Grįžkime prie kunigaikščio Oginskio ir Alšėnų dvaro, kuriame labai mėgo poilsiauti kunigaikščio motina. Kur čia nemėgė tokioje stebėtinai grožio vietoje poilsiauti. Dvaras tarp Alšės ir Vėvirzės upių krantų, tarsi, lyg ir toje pasakų šalyje gyventum.

Kunigaikščio Oginskio motina — senutė labai dažnai, ypač žiemos metu, iš Rietavo dvaro vykdavo pabūvoti į Alšėnų dvarą. Ar tai buvo žiema, ar vasara, visada į roges pasodinta su šešetu arklų atgabenavo į Alšėnus. Senų žmonių teigimu, ji buvusi labai sena ir ligota ir todėl jokiam vaistui raitais vežime ji negalėjo važiuoti. Mat nuo Rietavo iki Alšėnų kaimo — geriau būtų pasakius iki sienos — buvo nesunku purve nuskenusiu keliu rogėmis važiuoti, bet nuo sienos iki Alšėnų dvaro plentu

ALFONSAS NEVARDAUSKAS

nebuvo įmanoma rogėmis ją gabenti: viena, kad tokiu vasaros metu rogėmis važiuoti tik būtų juokinga žmones, o antra, kad akmenų skalda išplintu plentu neįmanoma rogėmis važiuoti.

Tad jos sūnus iš Rietavo dvaro į Alšėnus su pamainos arkliais siūsdavo 8 parinktus ir tvirtus vyrus. Va, nua Rietavo iki sienos 37 kilometrai. Važiuojant tekdavo net kelis kartus keisti arklius.

Prie sienos senutė būdavo pasodinama į tam tikrus neštuvus ir iki Alšėnų dvaro 7 kilometrus vyrai po keturis pasikeisdami nešdavo.

Sūnui labai įkyrėjo ne kiek motiną iš Rietavo į Alšėnus pergabenti, kiek jam įkyrėjo tas nepatogumas, kad keliolikai arklų ir jo žmonėms Alšėnuose patalpinti neturėjo nuosavų patalpų.

Jis sugalvojo šalia rusų sienos apsaugos punkto ir multi-nės tuokart "kordonu" vadinamo pastato pasistatyti didžiulį namą, kuriame būtų galima įrengti arklidę ir žmonėms tinkamas patalpas.

Ir štai vieną gražią pavasario dieną Alšėnuose prie Klaipėda — Vėviržėnai ir Gargždai — švėkšna: pietų vakarų vieškelį kryžkelės pagal kunigaikščio duotą planą buvo pradėti šio didžiulio pastato statybai paruošimieji darbai. Kunigaikščio Oginskio žemės ir miškų plotybėse, ne tik žemės paviršiuje, bet ir žemėje pilna statybai tinkamų akmenų, o miškuose kiek tik reikia statybai medžiagos. Va, dunda laukai nuo skaldomų akmenų sproginėjimo. Traška, braška miške krentą medžiai. Kaukšį kirviai, žviegia piūklai, stena arkliai, prakaituojantys žmonės, ruošdami ir gabendami įvairių statybai medžiagą.

Sio milžiniško akmenų mūro pastato parubėžyje atsiradimo istorija praeityje nuskenus, tačiau ji mus riša su ta praeimi. Kada buvo vos tik Lietuva atkurta ir valstybinėmis sutartimis nustatytos su kaimyninėmis valstybėmis jos sienos, štai čia Alšėnuose ėjusiems sienos apsaugos pareigoms kariams tuo metu pastaravo kunigaikščio Oginskio statytasis akmenų mūro pastatas.

Po Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos, šiame pastate buvo įkurdintas Lietuvos miškų žinybos pareigūnas — Alšėnų miškų eiguos eiguolis. Be to, po to pastato stogu dar prisiglaudė kelios neturtingos alšėniškų šeimos.

Štai po 16 amžinybės nuriedėjusių metų, Hitlerio užmačius deklaracijai atvedus mus pasieniečius į Alšėnus saugoti Lietuvos žemės sienos buvome priversti susidurti su tuo tarpistorinių laikotarpių kunigaikščio Oginskio statytu akmenų mūro pastatu. Nes pagal nepaprastą arba išimties stovį šis pastatas, išskyrus eiguolio apgyventą dalį, buvo sekvestruotas sienos apsaugos reikalingas.

1939 metais Alšėnuose atgavimus buvusį Jono Budrio 43 Juodkrantės šaulių būrį, tuoj buvo griežtai kultūrinio darbo, tačiau, pirmoje eilėje mūsų akys nukrypo į nenaudojamą arklidę. Būrio taryba pasitarė su pasienio policijos Alšėnų rajono viršininku Stepu Derbutu, kurio žinioje tuokart

(Nukelta į 2 psl.)

PIRAMIDŲ STATYTOJAI AMERIKOJE

Jie turėjo galvoje savo šventąją knygą Popol Vuh, tai yra žmonių (liaudies) knyga, kurioje jų pratėviai esą surašę savo istorijas. Netrukus jie tą knygą išleido. Tačiau vienam Ni-
 nezui, kuris nepaprastai nu-
 raudęs knygose, kaip jis
 šisireiškė, "iškraipytą biblijos
 versiją".

"Tebūnie tuštuma pripildyta. Te nusėsta vandenys ir pasidaro erdvė. Teatsiranda žemė ir pasidaro solidi. Tebūnie šviesa..." skaitė krikščionių katalikų vienuolis pagonių majų šventraštyje.

Quiche indėnai tas istorijas žinojo atmintinai iš gėntkartės į gėntkartę nuo nepamenamų laikų, perduodami iš lūpų į lūpas. Vėliau jie savo šventraščių užrašė savotiškai hieroglifais. Kai

ispanai juos užkariavo, vienas brolis pranciškonas išgalvojo Quiche kalbai pritaikintą alfabetą, kurio pagalba juos būtų galima išmokinti rašyti. Ilgai netrukus, 1554 metais, vos šimtmečio bertainiui suejus nuo ispanų viešpatavimo pradžios, vienas jau pačių quiche mokslininkas visą Popol Vuh knygą perrašė lotynų alfabetu ir tėvas Ximenez, kaip tvirtinama, buvo pirmasis baltasis žmogus, kuris tą perrašytą Popol Vuh knygą gavė pamatyti. Apie 1701 metus jis nusirašė tos knygos kopiją, parda-
 ydamas keletą jos vertimų į ispanų kalbą: Po to knygos originalo niekas daugiau nebeatė; negana to, ir paties vienuolio Ximenez kopija dingo ir tik 1941 metais Guatemalos ambasadorius Jungtinėm Valstybėm Andrian Redinos ją atrado majų

dokumentų rinkinyje Newberry bibliotekoje, kuri yra Randolph gatvėje prie Michigan avenue Chicagoje.

Popol Vuh atrastas Chicagoje

Po šešerių metų, tai bus 1947 metais, ambasadorius Recinos išleido naują tos knygos vertimą ispanų kalba. Prieš keletą metų du žymūs majų civilizacijos žinovai Delia Goetz ir Sylvanus Morley knygą išvertė į anglų kalbą.

Popol Vuh rašo apie Dangų ir Dievą, kurs yra pati 'Dangaus širdis', nors dar yra ištisas pantheonas mažesnių dievų. Pragaras pavaizduotas kaip septynių aukštų kankinimų namas, kurį valdo Požemių (Inferno) karalius.

Idomu, kaip Popol Vuh aiškina žmonių veislių atsiradimą žemėje. Prieš Dievui sutveriant tikrą žmogų, žemėje jau gyvenusios dviejų žemesnių už žmogų rasų padarai. Pirmąją rasę Dievas pagaminęs iš purvo, antrąją iš medžio. Apie tuos medinius puzžmogius Popol Vuh sako:

"Jie neturėjo sielos arba proto — ir jie neatsiminė savo Viešpaties. Dėlto Dievas juos sunaikino tvanu. Tai buvo diena, kurią saulė danguje buvo sustojusi. Ta diena buvo "apsinaukusi ir sambrėkšmis laikėsi ant žemės veido. Dangus ir žemė buvo, tik saulės ir mėnulio veidai buvo uždengti". Kai mediniai žmonės buvo išnaikinti, Dievas sutvėrė naują rasę iš kornų (iš kukuruzos).

"Iš geltonų kukuruzų ir iš baltų kukuruzų jie padirbo jų kūnus; iš kukuruzos miltų tešlos jie padarė žmonių rankas ir kojas".

"Ir kai pirmieji žmonės miegojo, buvo sutvertos jų moterys".

Kokia yra Popol Vuh knyga ir kokia pačios majų rasės kilmė?

Labiausiai mokslininkų priimta teorija yra, kad jie bus Amerikos kontinentą pasiekę iš rytų Azijos, pirmiausiai atklydami į Yukatano pusiasalį ir Guatemalą. Egipto ir Indonezijos piramidės ir piramidiniai šventnamiai yra artimai giminingi su majų actekų ir inkų statyba, kurios paminklai tokias teorijas tik patvirtina.

Viena iš baigiančių išnykti senovės garsiųjų majų genčių — lakandonai gyvena nešibrendamose Centrinės Amerikos džunglėse aplink Bonampaką, Guatemalos-Meksikos pasienyje. Bonampak yra senoviško majų kulto centro arba miesto vietovė, kurią amerikietis Giles Healey su vietinių lakandonų pagalba, netikėtai atrado 1946 metų žiemą. Meksikos valdžiai ir Carnegie institucijai padedant, toje vietovėje buvo iš džunglių "at-

ISTORINIS AKMENS MŪRO PASTATAS

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

buvo arklidė. Nieko nelaukus buvo užsimota arklidę paversiti šaulių ir kitų organizacijų veiklos reikalams sale. Sutelktois šaulių, Alšėnuose veikusiu lietuviškų organizacijų ir apylinkės gyventojų tautos jėgomis laike šešių savaičių ši erdvi ir dviejų sieksnių aukščio akmens mūro sienų patalpa, kuri buvo panaši į kalėjimo kiemą, virto puikia su didžiule scena šaulių būrio sale, kurioje šventvakariais galėjo rinktis ir linksminintis vietos jaunimas. Visos Alšėnų apylinkėje egzistavusios lietuviškos organizacijos pasinaudojo šia sale. Čia galėta ruošti vakarus, minėjimus, pobūvius su pasilinksminimais ir šaukti savo veiklos susirinkimus.

Deja, pirmos sovietų okupacijos metu bolševikinės organizacijos išplėdė salės turta ir išgabeno į Veviržėnus, bet pastatas išliko sveikas iki antros bolševikų okupacijos. Kažki kas dabar juo naudojasi?

Majų palikuoniai šiandien

KAIP ATRODĖ SENOVĖS MAJAI

Valdelyje vienas lakandonų genties narys Caranza padėjęs amerikiečiams atrasti džunglėje dingusį senovės majų miestą Bonampaką, iš visos lakandonų genties šiandien bepriskaitoma vos pora šimtų žmonių.

kovota" visa eilė senovės majų paprastų ir rezidencijų ir viena nepaprastai gerai išsilaikiusi didžiulė šventovė, kurios sienose iš vidaus ir iš lauko buvo freskais ir dažais pavaizduotos scenos iš naujų gyvenimo, karo ir religinių apeigų, jų aparai, papuošalai, ginklai ir valdžios forma ankstyvosios Majų imperijos laikotarpyje nuo 320 iki 987 metų mūsų eros, tai yra dar 700 metų prieš majų civilizacijos visišką disintegraciją, šventovės vaizdai parodė, kad majai nė kiek nebuvo švelnesni už actekus ir kitas Centro ar Pietų Amerikos aborigenų tautas. Reliepai, o ypač rėkūs tapytieji sienų vaizdai šventovės viduje rodo įspūdingai puošnias scenas iš majų ceremonijų, kur Saulės dievo kunigai užima svarbiausias centrinės vietas. Ir savo pavaizdavimo forma, ir ritualo ceremonijomis piešiniai labai primena tokias scenas Egipto piramidžių sienose. Labai aiškiai pavaizduotos scenos, kaip buvo kankinami karo belaisviai ir parenkamos dievams aukos...

Velykų Salų kultūros paminklai?

Apie actekus (aztekus), kurių apie 6 milijonų gyventojų ir 84,000 ketvirtainių km. ploto imperija, despotui Montezumai II valdant, užkariavo Cortezo vadovaujama nedidelė ispanų

karinių svanturistų gauja 1519 metais, jau buvo aukščiau daugiau rašyta. Tai buvo majams ir inkams daugeliu savybių panaši piramidės statanti, žmonės dievams aukaujanti auto-teokratinė valstybė, kuri lengvai žugo dėl santvarkos žiaurumo imperijos pabaigoje. Aztekai skiriasi iš kitų indios savo baltojo dievo Kvecalio (Quetzalcoatl) kultu, kurs pradžioje buvęs labai humaniškas, artimo meile ir žmogaus vertybe paremtas, su laiku išsigimė tiek, kad pačiam Kvecalui pradėta aukoti žmonių kraujas.

Šia proga truputį informacijos apie paslaptingas intriguojančias didžiules akmenų figūras, vadinamas "švento Augustino dievais" (Gods of San Augustin) to pavadinimo vietovėje — San Augustin, Centrinės Amerikos Kolumbijoje (Columbia).

San Augustin šiandien yra "mieguistas" kaimelis, per 1,000 mylių į pietus nuo Kolumbijos (Columbia) sostinės Bogotos. Jau pirmieji baltieji ateiviai ispanai savo San Augustin vardu pavadintoje vietovėje atrado šimtus didžiulių iš nežinomų laikų ir nežinomų rankų darbo akmenų figūrų, kurios greit buvo pamirštos ir tik 1797 metais vieno Kolumbijos archeologo vėl primintos pasauliui. Tie "švento Augustino dievai" ypač pagarsėjo, kai vienas vokiečių archeologas Preuss daug tų figūrų vogtinai parsigabeno į Vokietiją ir 1923 metais Berlyne surengė jų parodą. Šiandien San Augustine slėnio "dievų" paminklus globoja pati Kolumbijos valdžia ir jų priskaito iki 300. Kas tuos paminklus ir kokiais amžiais statė, dar nenustatyta. Aišku tik, kad tai tebėra iš laikų prieš actekams šį kraštą užvaldant. Didžiuliai iki dviejų žmogaus augumų minkštojo akmens "balvona" šia randami laukuose, o dar daugiau senose priešistorinėse kapinėse, primityviuose mauzoleumuose.

Vienintelis išaiškinimas iki šiai dienai yra, kad jie yra priešactekų gadinės, toltėkų kultūros liekanos ir kad jų stilius yra atkeltas čia iš Pacifiko salų, kur

Figūra vaizduoja kunigą, rankose galva žemyn laikantį aukauti paimtą kūdikį.

yra žinoma garsioji Velykų sala, "pilna" tokių didžiulių paslaptinių žmogiškų figūrų. Kad ir čia žiaurių kanibalų būta, rodo viena švento Augustino figūra, kur "kunigas" galva žemyn laiko aukauti paimtą kūdikį.

J. Pr.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIEŅOSE"

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems

Bridgeport Hardware & Paint Store

J. RAMANCIONIS, Sav.
 HARDWARE, PAINT — APPLIANCE REPAIR
 3214 S. Halsted Street. Chicago, Ill. 60608
 Phone CALumet 5-4667

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų visiems draugams ir klientams linki

RED'S PLACE

Kur galima netik išgerti, bet ir gerai pavalgyti.
 WALTER ir ELIZABETH MISEVICH, Sav.
 2200 West Cermak Road Chicago, Ill.
 Telef.: Virginia 7-8874

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ, savo prieteliams ir klientams linki

COMPLETE AUTO SERVICE

STASYS DAPKUS, Savin.
 AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ
 4542 So. Western Ave. Cliffsides 4-2241

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ VISIEMS SAVO DRAUGAMS IR REMĖJAMS LINKI

GUŽAUSKAS BEVERLY HILLS FLORAL CO.

"KAS TIK ĮMANOMA GĖLEMIS"
 2443 W. 63rd St. Tel. PRespect 8-0833

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir laimingų Naujų Metų linkiu visiems savo klientams ir draugams

GEORGE COFFEE

K. Cicėnas, Sav.

3465 So. MORGAN ST.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

ANTANAS VILIMAS

PERKRAUSTYMAI ARTI IR TOLIMŲ DISTANCIJŲ

823 West 34th Place

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir laimingų Naujų Metų visiems klientams ir draugams linki

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANCKUS, sav.

Gazolino stotis ir automobilių taisymo dirbtuvė

5759 So. Western Ave.

Tel. PR 8-9533

Kalėdų švenčių ir Naujų Metų 1969 Metų proga

nuoširdžiai sveikiname visus mielus savo bendradarbius, klientus, draugus, pažįstamus ir bendrai visą lietuvišką visuomenę, linkėdami šventiškos nuotaikos bei linksmybės, tyro džiaugsmo su vidiniu pasitenkinimu, pelnyto pasisekimo ir geros sveikatos!

LEONAS REAL ESTATE

2735 West 71st Street Chicago, Ill. 60629

Tel.: Walbrook 5-6015

Senasis Britanijos Lietuvių Klubas Chicagoje sveikina savo narius ir visus bičiulius linkėdamas linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų.

Klubo Valdyba

UPYTĖS DRAUGISKAS KLUBAS

LINKI VISIEMS
LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲŲ 1969 METŲ

1968 METŲ VALDYBA:

- JOHN KIAUNĖ, Pirmininkas
- JONAS ŠULCA, Vicepirmininkas
- JUOZAS BALIČAS, Nutarimų raštininkas
- BERNICE ŽEMGULIS, Finansų raštininkė
- MARY RADŽIUKENAS, Kasininkė
- ANTANAS RADŽIUKENAS, Maršalka

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA
sveikiname Naujienų vyriausią redaktorių
Dr. P. Grigaitį, visą dienraščio štabą ir
linkime tęsti visiems lietuviams
naudingą švietimo ir auklėjimo
darbą.

SLA 134-tos Moterų Kuopos
Valdyba ir Narės

ŽMONĖS IR GYVŪNAI

Vienas iš kaimiško namo pastogės gyventojas, Sergėjus Ivanovičius, ėmėsi šiukšles nešioti. Iš trijulės jis buvo jauniausias. Senesniams, pramintam "Patriarchu", buvo virš 80 metų.

Su atmatomis kibirą tekdavo nešti siauru keleliu toli už namų. Iš vienos pusės buvo į sniego kalnus vaizdas, iš kitos — palmių ir kiparišų eilė. Apačioje upelį, tai drumzlinas ir griausmingas, tai mėlynas, čiurlenantis.

Geram orui esant, smagu buvo pasivaikščioti: gamta graži, grynas oras, kvapus. Ramybė. Raumenims pratyba: Sergėjus, Ivano sūnus, nuo skardžio mėtė akmenis arba bonkas daužydamas į uolas.

Kai kaimo sargas degindavo šiukšles, tai tiršti dūmai skleidėsi aplink. Ugnis klijosi kalnų gamtovaizdžio fone ir bėgo gyvatėlemis karštais pelenais, gaudindama šunis ir kates, atbėgusias ieskoti godžių kąsnelių.

Dieną, apie kurią kalbama, Ivano Sergėjus ant skardžio pamatė didelį laužą, o šalia — kates kažką sekant, krapštinėjantis pelenuose. "Gal būt kačiukas prišliaužė prie ugnies", — nusprendė jis ir, nepaisydamas skaudančios kojos, leidosi į duobę, kad pagelbėjus žustančiam gyvulėliui.

Tačiau pelenuose rausėsi ne kačiukas, bet kažkas pilkas, panašus į pelę. Ivano Sergėjus įsitikino, jog tai pusiau apdeguo jį jūrų kiaulytė. Kažkas ją išmetė, o kates laukė kol ji iškeps. Nepaisydamas, kad gali rankas apdegti, jis griebė kiaulytę, užsikisė už trumpikės, sunkiai pasiekęs takelį, nuėjo namo.

Elena Pavlovna, pažūrėk ką aš atnešiau?

— Kas čia? Šunelis? Jūrų kiaulytė! — ir tuo metu ji ėmėsi ją rūpintis: atnešė salotų, vatą tepė ir barstė dezinfekcijai mitelius. Nepaisydamas apdegimo ir žaizdų, žvėrelis godžiai griebėsi salotų, tik cypė, kai ją ėmė gydyti.

— Jeigu ēda, tai gyvens, — nusprendė Ivano Sergėjus.

Povilo Elena abejingai pakreipė galvą: "Kiaulytė visai jauna. Ir nuo ko ji pilka? Niekad tokių nemačiau".

Išgelbėtąjį patalpino koridoriaus palangėje. Patiesė senų laikraščių, padarė iš dėžutės gurbelį, padėjo morkų ir pripiaustė obuolių.

Praslinkus kuriam laikui, kiaulytę pavadino "Put'ka". Kai žaizdelės ir nudegimai užgijo, ji

nuoširdžiai rūpinosi savo tualetu; laižė letenėles, panašias į rankas su keturiais piršteliais ir nuo savęs šluostė uždulėjusius pelenus. Greitai išvirto į gerą baltą žvėrelį, banguotais plaukeliais. Akys panašios į rubinus, ant galvos augo kuodukas ir pakibo rausvos ausys.

Nors išgelbėtoju buvo Sergėjus, Put'ka kažkodėl šeiminkė pasirinko Elena. Išgirdusi jos žingsnius ant laiptų, ji stovėdavo ant užpakalinių letenėlių, atsiremdavo į aptvarų pirmutinėmis ir cypimu sveikindavo. Put'ka ir nesirodė bėgti; sėdėjo savo gurbelyje ir cypė kai ją išiminėjo, kai reikėjo išvalyti palangę ir pakloti naują žolę.

Ji greit išdyko: jau rinkdavosi maistą, verčiau beveilgi kriaušių, obuolių ir tokių sausainių sudžiovintos duonos. Ypač mėgo morkas.

Kažkaip Elena išgirdo karvelidėje bruzdėjimą, virtuvės viršlybyje sumišimą. Pasirodo, suaugę balandžiai mušė mažiuką. Jam kapejo galvą, jau buvo nulupta oda ir snapais kapejo nugarą. Elena kaip tik laiku suspėjo ir balandėlį išgelbėjo iš mirties.

— Kur jį dėti? Jis vos alsuoja.

Nutarė iš pastogės jį perkelti pas Put'ką. Balandėlis prisiglaudė kampu tyje. Išbuvęs ten iki vakaro, nulindo į gurbelį pas kiaulytę. Ta jį apustė ir pastesto nepareišė.

Rytė žmoniškas triumviratas stebėjo kaip Put'ka laižė balandėlio žaizdas. Gal būt nuo to jos greičiau užsitraukė ir apsidengė šašais. Laikui slenkant Put'ka ir juos nulaižė.

Balandėlis apaugo plunksnomis, užsidengė sužalotos plėkės. Bet kai išsigydė, pasirodė nedėkingu: liovėsi gurbelyje miegojęs, o jeigu Put'ka artėjo prie jo lesalo — kapejo snapu ir sparnais mušė. Ta skriaudžiama cypė ir šalinosi.

Sergėjus supyko:

— Put'ka tave išgydė, o tu ją muši?

"Patriarchas" prieštaravo:

— Kokio gi dėkingumo reikia laukti iš gyvulių? Jie nesąmoningi.

— Nesąmoningi? O žmonės?

— užstoja Elena.

— Žmonės? — nusijuokė Sergėjus, — štai tau pavyzdys iš mano praktikos.

Kol aš persikėliau ramybei į kaimą, gyvenau Nicoje. Tada dar negaudavau senatvės pensijos ir pragyvenimui lėšas išgydavau įvairiais būdais: elektrą taisiau, lyginau čiuzinių spyruokles, atlikdavau pavidimus, perveždavau baldus. Nevisada buvau pavalgęs, bet apsirėgęs nuo kojų iki galvos. Man duodavo baltinius, apavą, drabužius, dažniausia mirusiųjų paliktus, tartum aš buvau jų "nenu-trūkstamas" įpėdinis. Nesibiaurėjau ir valymo.

Kartą man pavedė ištuštinti laužą. Turtinguose namuose dažnai pasitaikydavo gerų daiktų. Aš juos gabendavau pas atlaikų rinkėjus. Kartą radau labai gražią šv. Mergelės statulėlę, kurią parsigabėjęs paaukojau vietos šventovei.

Vieno pabėgėlio buto šeiminkas paprašė manęs po išsikraustymo kambarį išvalyti. Tas gyventojas dar Rusijoje vertėsi išradimais, tuo pasidarė sau gerą gyvenimą — tarp jo pirštų pinigai tekėjo. Būdamas matematikas, jis savo išradimus grindė tiksliais apskaičiavimais. Jis paleido pardavimui nepramušamą tanką, neperšlampamus puspadžius ir t. t. reikalingus japonų karo metu.

Pagrobęs valdžią bolševikams, jam teko, kaip ir mums nusidėjėliams, tėvynę apleisti, tapusią biauuresne už pamotę.

Jis atvažiavo į Prancūziją, su išlikusiu kapitalu. Prancūziškai žinojo tik du žodžius: "mua pei" (aš moku). Jie lygūs pažodžiui "Sesamei atsidaryk". Viskas bu-

vo jo patarnavimui. Jis gerai rėdėsi, gyveno brangiame viešbutyje. Jį galima buvo sutikti ma-dinguose naktiniuose restorau-nucse. Ant stalo prieš jį bonkos šampano, aplink gražių moterų gėlynas. Jos gėrė, valgė, juokė-si. Jis šypsojosi, sudažydavo su mineraliniu vandeniu stiklais, nes jis be degtinės kito negėrė.

Kai pradėjo išsekti lėšos, jis ėmėsi savų kombinacijų. Sukū-ręs keletą eilėraščių davė vienai rusų damai išversti į prancūzų kalbą, po to — vienai poetei išdėstyti vertimą eiliavimu. Bu-vo atspausdinta nedidelis kiekis puikiai įrištų knygelėlių. Jis jas išsinutino ir kai kam savo nuo-žiūra apdovanojo. Netrukus jis išgalvojo ypatingus dažus ir tep-tukus paveikslų tapybai, tuo pa-pildydamas savo kiek patuštė-jusių kasą. Nepraėjus nė me-tams, jis susituokė su prancūze. Žmonos dėka, jis įsikverbė į jam naudingą prancūzų įstaigą, iki pat ministerijos. Gavo užsa-kymus naujiems išradimams ir vėl tapo milijonieriumi.

Gimė dukte. Jis visa siela prie kūdikio prisirišo, nes žmo-na buvo mirusi. Negailėdamas lėšų, dukteriai davė puikiausių išsimokslinimą. Vienoje meno srityje pasireiškė jos gabumai. Jos išmokslinimui tėvas kvietė iškilus menininkus. Iki 18 metų amžiaus, ji gijo beveik pasauli-nį garsą.

Tėvas ėmė senti. Pasaulis technikoje pažengė pirmyn ir jo išradimai vis mažiau traukė dė-mesį. Dukte lankėsi įvairiuose kraštuose, tapo turtinga, iškilo kaip talentinga menininkė.

Pritrūkęs lėšų, senis buvo pri-verstas išsikelti į kuklią ruso pa-bėgėlio pastogę. Dukte kartais jam prisiūsdavo skatikų ir siunt-tinių, bet jis vos suvedavo gal-us su galais. Jo mažas kambar-ėlis buvo apstatytas ir aplip-dytas įvairiose pozose menininkės paveikslais. Žurnalai su jos fotografijomis ir recenzijomis gulėjo ant stalo, lentynose ir net ant grindų. Pats gi išradė-jas miegojo kažkokiame sienos ni-šoje išklotoje laikraščių, pana-šioje greičiau į siaurą urvą, negu žmogaus lovą.

Seni įpratimu jis tęsė mate-matinius skaičiavimus. Nesu-prasdamas jokios gaidos, skai-čiavimu kūrė muzikines pjeses, bet nerado joms leidėjo. Sustatė ypatingai atsparaus plieno re-ceptą, pasiuntė įvairių kraštų ka-ro ministerijoms laiškus. Jam at-sakė, kad plienas, naudojamas Amerikoje, tvirtesnis ir geres-nis negu jo siūlomasis.

Pagaliau senis nukreipė sa-vo žvilgsnį ir apskaičiavimus į dangų. Rado pasaulio traukos centrą ir apie tai pranešė vi-soms pasaulio akademijoms, bet atsakymo nesulaukė.

Vienišas, sugniužęs, neturėda-mas galimybės pakeisti savo gy-venimo būdą, jis tapo keistuoliu. Tas reišėsi neįtikėtiniu išsi-blaškymu, su savimi kalbančiu ir apsikapsčiusiu krūva skai-čiais išrašytais popierio lapu.

Kažkaip jis stipriai persisaldė, susirgo. Šeiminkas pašaukė gydytoją. Tas ligonį apžiūrėjo, su juo pasikalbėjo ir išėjo, nuo tvankumos ir smarvės dusda-mas. Pasuko ties savo kakta pirš-tą ir žiūrėdamas į matematiko kambarį pasakė: "Čia reikalin-gas psichiatras".

Šeiminkas pasiuntė dukte-riai telegramą, parašė laišką. At-sakė: pasisųskite ligonį į pami-šėlių kliniką.

Šeiminkas atsipalaidavęs nuo gyventojų, nuo kurio seniai troš-ko išsigelbėti, pakvietė mane pagelbėti jam išvalyti kambarį. Daug man teko savo ilgame gy-venime matyti, bet tokios betvar-kės, purvo ir neįtikėtino skai-čiaus blakių, radau pirmą kartą. Pasilenkęs tarp popierių, radau senio dukters adresą, parašiau jai, kad būtina gelbėti žmogų...

— O jį? — pertraukė Elena. Sergėjus nukratęs popirosos pe-lenus, tik ranka mostelėjo. Pa-tylėjęs atsakė:

— Kaip ir pirmian, piama laurus ir turtėja.

— O senis? — susidomėjo "Pa-triarchas".

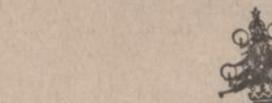
— Bepročių namuose mirė. Taip. O jūs reikalaujate iš gy-vulių sąmoningumo ir padėkos.

Vakare atėjo kaimynas, stip-rus, apystoris ūkininkas Arti-ras. Jis užeidavo dažnai, išger-davo su Sergėjumi stiklą vyno, plepėjo nepadoriomis temomis, mėgo rusiškus Elenos virtuvės gaminius, niekino "Patriarchą" už jo šykštumą ir neryžtumą. Kartais Artūras atnešdavo se-niams iš savo sodo vaisių arba iš daržo daržovių, o rudenį — kva-pių vynuogių ir kelis litrus jau-no "piket" vyno. Jis neužsisėdė-davo — anksti miegoti eidavo, tačiau spėdavo pranešti kaimie-čių liežuovimą ir naujienas.

— Ko taip ilgai neužieni? — sveikino jį Elena. Artūras atsisėdo ant jam pa-siūlytos kėdės. Išvaizda buvo liūd-noka. Į užjaučiančius klaui-simus pagaliau atsakė, kad kaž-kas nunuodijo jo katę "Fifi". "Ji ilgai pas mus gyveno, man šau-kiant ateidavo, buvo meili, šilta.

— Kaip ir pirmian, piama laurus ir turtėja. — O senis? — susidomėjo "Pa-triarchas". — Bepročių namuose mirė. Taip. O jūs reikalaujate iš gy-vulių sąmoningumo ir padėkos. Vakare atėjo kaimynas, stip-rus, apystoris ūkininkas Arti-ras. Jis užeidavo dažnai, išger-davo su Sergėjumi stiklą vyno, plepėjo nepadoriomis temomis, mėgo rusiškus Elenos virtuvės gaminius, niekino "Patriarchą" už jo šykštumą ir neryžtumą. Kartais Artūras atnešdavo se-niams iš savo sodo vaisių arba iš daržo daržovių, o rudenį — kva-pių vynuogių ir kelis litrus jau-no "piket" vyno. Jis neužsisėdė-davo — anksti miegoti eidavo, tačiau spėdavo pranešti kaimie-čių liežuovimą ir naujienas.

— Ko taip ilgai neužieni? — sveikino jį Elena. Artūras atsisėdo ant jam pa-siūlytos kėdės. Išvaizda buvo liūd-noka. Į užjaučiančius klaui-simus pagaliau atsakė, kad kaž-kas nunuodijo jo katę "Fifi". "Ji ilgai pas mus gyveno, man šau-kiant ateidavo, buvo meili, šilta.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems savo kostumeriams ir draugams

ZOLP'S MILLWORK

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
SYLVESTRAS ir MARIE ZOLP, Sav.

3554 South Halsted Street
Tel.: YArds 7-2576

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
linki klientams ir draugams

A & B DRIVE IN

2535 W. 69 St.

A & B SNACKS

1716 W. 46 St.

A. & B. LOUNGE

ALGIRDAS VAITKUS ir BRONĖ ZULLY

1714 West 46th Street

Tel.: 847-5432

JONAS IR SOFIJA RADVILAI,
sveikina
savo klientus, draugus ir pažįstamus su
šv. Kalėdomis ir Naujais 1969 Metais

HOTEL BELMONT
Cor. King and Charlotte Streets
PORT COLBORNE, ONT.

Skaidrios nuotaikos Kalėdose ir geresnės laimės, sėkmės N. 1969 metuose visiems mano artimiesiems, draugams, pažįstamiems ir visiems zanavykams.

Jonas Janulaitis

4520 S. Hermitage Ave., Chicago, Ill. 60609

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkiu savo klientams, draugams ir pažįstamiems

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

P. NEDAS - NEDZINSKAS

4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632

Tel. YA 7-5980

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

Hollywood Inn

MYKOLAS IR REIMONDAS RUDAUSKAI

Užeiga ir salė pramogoms

2419 W. 43 St. Tel.: VI 7-9780

ČEKAI IR ČEKIJA

Yra susidariusi klaidinga pažiūra, kad rusai senų laikų čekų globėjai, o patys čekai į rusus įsimylėję. Mano patirtis sako ką kita.

Pirmo pasaulinio karo metais dirbau žemiečių sąjungoje ir ėjau jos įgaliotinio pareigas prieš rusų dešimtos armijos 29 diviziono štabo. Mano žinioje buvo gyventojams įkurta užkrečiamųjų ligų ligoninė, pasitraukusiems iš karo fronto maitinimo punktai ir lauko chirurgijos ligoninė. Ankstyvą 1916 m. pavasarį buvo gautas pranešimas, kad 1,000 čekų iš Sibiro atkeliami į 29 diviziono zoną kelių taisyti ir tiltų remontuoti. Žemiečių sąjunga turėjo juos maitinti, apgyvendinti, drabužiais aprūpinti ir gydyti. Pirmiems mūsų prasidėjus, Austro-Vengrijos kariuomenės štabas čekų dalinius pasiuntė į rusų frontą. Kai tik proga pasitaikydavo, jie bėgdavo pas rusus. Tokių perbėgėlių susirinko keletas tūkstančių. Rusų kariuomenės vadovybė sumanė iš jų sudaryti savo kariuomenės dalinius ir pasiųsti į vakarų frontą. Čekai atsisakė būti mobilizuojami į rusų armiją ir juo labiau kariuoti prieš austrus ir vengrus. Jie svajoję atkurti savo valstybę ir todėl nenorėjo pyktis su savo kaimynais.

Rusų kariuomenės vadovybė labai pasipiktino ir patarė vyriausybei čekus perkelti į Sibirą. Taip ir buvo įvykdyta. Vėliau kilo sumanymas dalį jų vėl grąžinti minėtiems tikslams. Diviziono karo frontas buvo apytikriai nuo Smargonio iki Daugpilio. Mano įstaiga įsikūrė Vileikoje, netoli molodečnos. Numatytoje darvietėje vasario mėnesį pamatėm čekus atžygiuojant. Daugumas iš jų buvo įsikabinę į priešakyje einančiųjų skvernus. Reginys buvo keistas ir nejaukus. Tuoj man prisistatė jų pulkininkas ir gydytojas. Pirmasis atraportavo rusų kalba, kad atvyko tik apie penketas šimtų, užuot numatytų 1000. Jis aiškino, kad vieną pakelėje mirė, kiti ligoninėse palikti, o dar kiti nubyrėjo dėl įvairių priežasčių. Aš tuoj pasiteiravau, kodėl kai kurie ėję draugų skvernus įsikibę. Gydytojas paaiškino, kad jų daugumas turi vištakį (temstant praranda regėjimą). Be to, ne visada buvę laiku maitinami, maistas buvęs prastas, ir to paties dvi dienas negavę. Tenkinosi tik šiltu vandeniu. Apie tai pranešiau sąjungos valdybai

Minske. Prašiau jiems skirtą maisto davinį padvigubinti bent tris savaites. Štabo viršininkų gen. Jeftiną prašiau, kad bent 3 savaites čekams neduotų jokio darbo, iki jie įsikurs ir sveikata sustiprins. Gavau atsakymą, kad tuo tarpu jiems nenumato jokių darbų. Atsikvėpiau lengviau ir drąsiau tvarkiausi. Dvaro rūmuose čekams buvo įsteigta ligoninė, o kitose patalpose ir tvartuose jie galėjo tvarkytis laisvai. Dvaro gyventojai iš pafrontės buvo iškelti.

Kai pulkininkui paaiškėjo, jog čekais rūpinasi žemiečių s-ga, o aš lietuvis, jis pasidarė atviresnis ir papasakojo varginą kelionę iš Sibiro. Sibire jie buvo neblogai įsikūrę, susiradę darbų. Tarp jų ir vietos rusų buvę glaudūs santykiai. Niekas iš jų nenorėjęs iš ten išvykti. Čekai stengėsi neišsisklaidyti, kad reikalui esant, vėl galėtų organizuotai grįžti ir kovoti už nepriklausomybę. Pulkininkas pasisakė, kad čekai rusais nepasitiki, iš jų jokios paramos nelaukia, nes rusai patys reikalingi pagalbos. Jis stebėjosi rusų neraštingumu. Jo krašte nesą beraščiai. Jo karių tarpe esama daug kvalifikuotų darbininkų: amatininkų, inžinierių, mokytojų. Aš tuoj pat pastebė-

jau, kad pagal jo pateiktus duomenis daugumas tik darbininkai. Jis prisipažino, kad duomenys netikri, nes kariai savo tikrą profesiją slepia. Sibiro praktika parodžiusi, kad kvalifikuoti darbininkai buvę iškeliami.

Velykas švenčiant, čekai mane pasikvietė pabūti su jais. Aš labai nustebau jų sugebėjimu tokiose skurdžiose sąlygose taip gražiai įsikurti. Kiekvienas jų namas buvo pavadintas žymiųjų asmenų vardais. Matėsi Husso, Masaryko ir kitų vardai. Turėjo savo orkestrą. Vietoj tikrų instrumentų vartojo buhtelius, šaukštus, šukas, medžio žievių birbynės ir net šluotas. Buvo pasigėrėtinas vaizdas. Visame dvare buvo tvarka ir švara. Deja, čekai ir čia tirpo: pabėgimai ir ligos jų skaičių sumazino ligi poros šimtų. 1917 m. vasarą buvo gautas įsakymas jų dalinį iškelti į Minską. Atsisveikindami pasižadėjome susirašinėti. Nors aš iš Lietuvos ir buvau kai kam pasiutęs laišku, bet man, deja, niekas neatsakė. Revoliucijai įsisiūbavus ir tvarkai bei priežiūrai parius, čekai įsigijo ginklų.

Čekoslovakija nepriklausomą gyvenimą pradėjo 10. 28. 1918. Valstybės užuomazgos tenka ieškoti šeštojo amžiaus pradžioje (Nukelta į 5-tą psl.)

Sveikina su Šv. Kalėdomis ir Naujais metais ir linki visiems geros kloties

STASIO DUBULIO UŽEIGA

4644 So. Paulina St., Chicago. Tel. 523-2735

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems linki

KAUNAS PARK INN

VALERIA IR ANTHONY KAZLAUSKAI, Sav.

2650 W. 69th St. Tel. GRovehill 6-9753

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiems

BRUNO KLEMKA

Home Builder and General Contractor

10040 So. Kilpatrick — Oak Lawn, Ill.
Telef.: 424-3810

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki klientams ir draugams

Heating Contractor

DOMAS ZUKAUSKAS, Sav.
HEATING & SHEET METAL

4444 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60609
Tel.: VI 7-3447

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

MARQUETTE FASHIONS

Moterų Rūbų Krautuvė
S. IR Z. JURKŪNAI

2438 W. 63rd St. Tel.: HEMlock 4-4321

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo klientams ir draugams

CLUB MAPLEWOOD

JUOZAS IR ELLA VAICAICIAI, Sav.

4258 So. Maplewood Ave. Tel.: 847-0580

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ linkime visiems savo klientams ir draugams

Frank's Television & Radio, Inc.

PARDUODAM IR TAI SOM

Savininkai PAULIUS ENDZELIS, JUOZAS BENDORAITIS

3240 So. Halsted St. CALumet 5-7252

Linkim Linksmiausių Kalėdų švenčių ir Laimingų Naujų 1968 Metų visiems lietuviams.

CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ DRAUGIJA

VISI NARIAI-RĖS IR VALDYBA:

ADELA BURBA — pirmininkė
JULIJA SACAUSKAS — vicepirmininkė
EUGENIJA STRUNGYS — nutarimų rašt.
ESTELA McNAMEE — fin. raštininkė
ANTANAS GINTNERIS — išdininkas
ONA SVIRMICKAS — kontr. raštininkė ir korespondentė

ISTEIGTAS 1914 METAIS

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų linki visiems geros valios lietuviams

METROPOLITAN BANK & TRUST CO.

2201 WEST CERMAK ROAD Kampas LEAVITT STREET
Tel. CL 4-1000

BANKO VALDYBA IR DIREKTORIAI

Visos taupymo sąskaitos apdraustos iki \$15,000.00

KRAKIŠKIŲ DRAUGIŠKAS KLUBAS

VALDYBA IR NARIAI
LINKI

VISIEMS SAVO NARIAMS,
REMĖJAMS IR VISIEMS GEROS
VALIOS LIETUVIAMS

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
1969 METŲ

ČEKAI IR ČEKIJA

(Atkelta iš 4-to psl.)

je. Amžių sąvartoje čekai ne kartą buvo praradę savo nepriklausomybę.

Čekai įdomavosi lietuvių kultūrinio gyvenimu. Čelakovskis (1799-1852) išvertė lietuvių liaudies dainų, paimtų iš Rėzos dai-

ny rinkinio, Poetas J. Zeyer (1841-1901) pagal lietuvių dainų motyvus parašė keletą eilėraščių ir poemą "Algirdas Geištoras" (1889). Joje aprašyta Algirdo Geištoro meilė Čekijos karalienei Onai Jogailaitei. L. Geitleris (1847-1885) tyrinėjo lietuvių gyvenimą ir išspausdi-

no kūrinių "Lietuva ir Lietuviai". Čekai spaudoje minėjo Kristijoną Donelaičių, Simoną Daukantą ir Motiejų Valančių. Išgarsėjusio čekų rašytojo Haseko (1883-1923) kūriniai ir keletas scenos veikalų buvo išversta į lietuvių kalbą. Čekas J. Beblavas kurį laiką profesoriavo Vytauto Didžiojo Universitete. Žodžiu, tarp čekų ir lietuvių būta švelnių santykių. Tai savotiškos romantikos reiškiniai tų dviejų tautų praityje.

Čekoslovakijon atsilankiau du kartus. 1930 m. nuvykau su broliu Vincu. Jis vyko susipažinti, kaip tame krašte kovoja ma su jAVų kenkėjais ir kaip toji mokslo šaka dėstoma universitetuose, o man rūpėjo patirti, kaip jie tvarkosi socialinio draudimo srityje. Kaip tik peržengėme sieną, mudvių romantika pradėjo nublukti. Aš nežinojau, kad iš Vokietijos negalima išvežti vokiškų cigarečių. Kai tik išsiėmiau pakelį, muitininkas tuoj pat prikišo nubausti už kontrabandą. Ilgai aiškinausi nežinojęs tokio draudimo. Kada pasiilčiau tuos cigarus "konfiskuoti", reikalas tuoj buvo baigtas. Prahoje užėjome į restoraną pietų. Vokiškai užšnekintas padavėjas piktai nusišypsojo, parodė pro langą kitą restoraną ir pasakė, jog ten galėsią ne tik vokiškai susikalbėti, bet ir vokiškų pietų gauti. Ką gi? Pakilom ir išėjom. Susiradome kuklesnę valgyklą ir ten pusiau čekiškai, pusiau lenkiškai užsisakėme pietų.

Jie nekentė ir savų vokiečių, Reiche gyvenančių. Nemėgo taip pat lenkų ir iš dalies rusų. Lenkijos pasienyje gyventa keletas dešimčių tūkstančių lenkų. Lenkija juos kurstė, todėl su jais jie turėjo nemažai kivirčių. Ukrainos pasienyje, prie Karpatų kalnų, gyveno rusinai. Jų kalba buvo suprantama čekams, nes yra gimininga senai slavų cerkvinei kalbai. Sovietų Sąjunga po antro pasaulinio karo tas sritis atskyrė nuo Čekoslovakijos. Senieji slavai (apie 500,000) turėjo savo spaudą, savo raštiją ir kietai laikėsi savo taisyklės bei papročių. Tas nepatiko Kremliaus viešpatiams, ir jų dalis buvo išstremta į Sibirą. Lenkų apgyventa sritis buvo priskirta Lenkijai. Čekams buvo padaryta didelė skriauda.

Antrą kartą atsilankiau Čekoslovakijoje hitlerininkams Vokietijoje įsigalint 1933 m. Tada neapykanta prieš vokiečius buvo labai ryški, o ypač vokiečių apgyventoje dalyje. Čekai sparčiai ginklavosi ir organizavosi. Nesusipratimai su vokiečiais buvo kasdieniniai reiškiniai. Prahoje gegužės 1 d. socialdemokratams surengė milžinišką demonstraciją su orkestrais ir uniformuotais sportininkais. Dainavo ne tiek revoliucines, kiek tautines dainas. Viena miesto pakraštyje įvyko ir komunistų demonstracija.

Policija, žiūrovams pritarianti, ją be pasigailėjimo išvaikė.

Iš Čekoslovakijos parašiau keletas korespondencijas "Lietuvos žinioms". Apie Lietuvą čekai rinko žinias iš lenkų spaudos. Jos buvo netikros ir vaizdavo mus, lietuvius, atsilikusius. Tada buvo galima jausti net kai kuriose valdžios įstaigose. Čekai patys save pagrįstai laikė daug pranašesniais už rusus, lenkus, vengrus ir vokiečius.

Kai Lietuva buvo rusų okupuota, mes nesulaukėme jokios užuojautos iš čekų, nors jie pats neseniai panašų aplūdį pergyveno. Sovietų Sąjunga derybose su Anglija, talkininkaujant Prancūzijai, sutiko pasirašyti tarpusavio apsigynimo sutartį su Anglija tik tuo atveju, jei Prancūzija leistų karo atvejį jos armijai žygiuoti į Čekoslovakiją. Anglija griežtai pasipriešino, ir sutartis neįvyko. Tuo pačiu metu Sovietų Sąjunga vedė slapta derybas su nacių Vokietija. Kaip tik buvo nutrauktos derybos su Anglija, tuoj pat susitarta su Vokietija. Pagal šią sutartį buvo išspręstas liūdnas likimas Lenkijos, Lietuvos, Estijos, Latvijos ir Moldavijos. Vokiečių apgyventa Čekoslovakijos dalis atiduota Reichui, o pati Čekoslovakija priskirta Vokietijos įtakos sričiai.

Prisimintina, kad, Čekoslovakiją vokiečiams užplūdus, keletas čekų socialdemokratų atbėgo Lietuvon. Iš čia, socialdemokratų padedami, išbėgo į Švediją, o iš ten į Angliją.

Derybose su Lietuva Kremlius priverstė Lietuvos vyriausybę įsileisti kariuomenės įgulas. Vėliau išprovokavo nebūtų įvykių, apkaltino vyriausybę nepildant sutartį. Melo priedangoje atsirado ultimatumas, rusų armijos daliniai užplūdo Lietuvą. Nepriklausomybė buvo prarasta. Vyriausybės priesakyje iškišo plačiai žinomą rašytoją prof. Krėvę-Mickevičių ir žurnalistą J. Paleckį. Tos pačios priemonės dabar vartojamos Čekoslovakiją okupuojant. Kai krašto viduje tautinė sąmonė pradėjo busti ir kietasis, rusų primestas, režimas braskėti, rusus pamėtė siaubas. Nors tas judėjimas kilo iš vidaus, pačioje komunizmo struktūroje, rusams ji buvo nepriimtina. Jų pačių patepti vadai, tautos pulso pažadinti ir nusivylę kietojo režimo absurdiškumu, panorė valstybinį gyvenimą pasukti laisvės ir demokratijos kryptimi. Tauta džiūgavo, vadus idealizavo, tikėjosi skaidresnio rytojaus. Tuo tarpu Maskva nesnaudė. Kas šiandien vyksta, visi žino. Čekoslovakijoje prieš vieną ginkluotą čekų stovi keturi raudon-

armiečiai. Armija iš 650,000 karių! Prieš 23 krašto gyventojus budį vienas rusų kareivis.

Rusų įsibrovimas į Čekoslovakiją sukėlė didelį nerimą ir nepasitenkinimą. Ir tai ne tik už Rusijos ribų, bet net pačioje Sovietų Sąjungoje. Net kitų kraštų komunistai pradėjo blaivesnėmis akimis vertinti rusiškąjį imperializmą. Komunizmas savo esme pasidarė nepatrauklus net patiems komunistams, ypač jaunajai kartai.

Kremliui nepakeliui ir savi "sputnikai". Varšuvos pakto dalyviai. Stalinas prieš mirtį jau buvo galvojęs visus savo "sputnikus" įtraukti į Sovietų Sąjungą, kaip jis su Lietuva padarė.

Yra gandy, kad apie tai būtų užsiminta, kai drėtasi su čekais Maskvoje. Dabartinė padėtis

nėra palanki Maskvos imperialistinei politikai. Ypač najeuku prieš savas sąjungines respublikas. Lenkai ir kitos satelitinės komunistų valstybės turi savus įstatymus ir bent iš dalies savą tautinę kultūrą. Tuo tarpu ukrainciai, nors irgi slavai, tų privilegijų neturi.

"Sputnikus" pavyko ūkiškai pavergti, bet nesiseka jiems įbrukti "Sovietski čeloviek". Jugoslavija, Albanija, iš dalies Rumunija spėjo nusikratyti rusiškos naciškos globos. Mėgino tuo pačiu keliu pasukti ir čekai, bet jiems nepasisekė. Kremliaus imperializmas ir kai kuriems apkurtsiems nebyliams politikams akis atvėrė. Jie, kad ir nelabai norėdami, priversti viešai ar kitaip pasisakyti prieš tamsius Kremliaus kėstus.

J. Vlks.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų visiems klientams ir draugams linki

CLUB ROMA

RAMUTĖ IR VYTAS BUTKAI, Sav.

2539 West 69th Street

Tel.: 476-9572

Linksmų Žiemos švenčių ir Laimingų Naujų Metų linki visiems lietuviams!

ANTANAS TAMKEVIČIA

7241 South Troy St.

Walbrook 5-6326

PAMINKLINE

(Prieš Lietuvių Tautines Kapines)

8200 South Kean Avenue

Globe 8-0638

Didžiausias pasirinkimas moderniškiausių paminklų, antkapų, markerių, mauzoliejų aukštomis ir labai prieinamomis kainomis. Prašome užsukti, pasiteirauti kainų ir pasirinkti tokių paminklų, kokį Jūs norite, kad vėliau nebūtų priemestas nepageidaujamas.

LINKĖJIMAI IŠ PACIFIKO PAKRAŠČIO VISIEMS GEROS VĀLIOS LIETUVIAMS. KO VISŲ ŠIRDYS TROKŠTA: KAD BŪTŲ TAIKA PASAULYJE

K. G. URNEZIS

1147 SUNVUE PLACE, LOS ANGELES, CALIF. 90012

ZIEMOS ŠVENČIŲ — KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ proga sveikiname visus giminičius, draugus ir gausius pažįstamus

POVILAS ir SOFIJA MILASEVIČIAI

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

MACKE REALTY CO.

K. J. MACIUKAS

2549 West 71st St.

Tel.: PProspect 6-3140

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu savo klientams, draugams ir pažįstamiems

MICHAEL BAJORUNAS IR ŠEIMA

TAVERNA IR DEGTINĖS KRAUTUVĖ

2451 W. 69th St. Tel.: GR 6-9092

Vietos ir užsienio gerimai pigiausiomis kainomis.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

K. JAKUS

Siuvėjas ir valytojas moteriškų ir vyriškų drabužių

10302 S. Michigan Ave. Chicago, Ill. 60628

Phone PULLman 5-1168. Res. WA 8-5661

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ SAVO KLIENTAMS IR DRAUGAMS LINKI

COSMOS EXPRESS

Marquette Gift Parcel Service

LICENSED BY INTOURIST

2501 ir 2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629

3333 So. Halsted St. — Chicago, Ill. 60608

EDVARDAS IR VYTAUTAS ZUKAUSKAI

Tel.: WA 5-2737, WA 5-2787 ir 254-3320

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime mūsų klientams, draugams ir pažįstamiems

BALTIC BAKERY

JUOZAS ANKUS

4627 So. Hermitage Ave. Chicago, Ill. 60609

ir antra krautuvė

2616 W. 69 St.

Tel. LA 3-1510

Linksmų Kalėdų švenčių ir Laimingų Naujųjų Metų

VISIEMS CHICAGOS LIETUVIAMS LINKI

L. BUKAUSKAS IR SŪNUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

10821 So. Michigan Avenue

Phone CO 4-2228.

Brighton Parko Lietuvių Moterų Klubas

LINKI

VISOMS NAREMS, RĖMĖJAMS IR VISIEMS LIETUVIAMS

LINKSMŲ KALĖDŲ

IR

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1969

METŲ

TAMPOS LIETUVIŲ KLUBAS

Sveikina su

KALĖDOMIS IR

NAUJAISIAIS METAIS!

Visus klubo narius, rėmėjus Tampos ir St. Petersburgo, Florida

TAMPOS KLUBO VALDYBA:

F. J. SESTOKAS — pirmininkas

J. VIRDIS — vicepirmininkas

O. VILIENE — protokolų sekretorė

J. PUNIŠKA — išdinininkas

A. TUPIKAITIS — maršalka

Linksmų Kalėdų ir Naujų Metų Švenčių
linkime visiems savo klientams ir draugams

"RŪTA" RESTAURANT

JANINA ir KAZYS BALTRAMONIAI, Sav.

6812 So. Western Avenue

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki visiems savo klientams, draugams
ir pažįstamiems

BANGA T.V.

Pardavimas ir taisymas vietinių ir užsieninių TV
ir radio aparatų.

2649 W. 63rd St., Chicago, IL. Tel.: 434-0421
P. RUDĖNAS K. ŠIMULIS

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ
linki gausiems Naujų metų skaitytojams

POVILAS ir MARIJONA DAUBARAI
ir jų SŪNUS ROY PETRO

Tel. 586-1888 ir 586-1220

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ LINKIME NARIAMS,
RĖMĖJAMS ir VISIEMS
LIETUVIAMS

TAURAGĖS KLUBO VALDYBA

Linksmų Kalėdų ir laimingų
Naujų metų visiems geros valios
lietuviams linki

Lietuvių MOTERŲ PILIEČIŲ LYGA

PRIE KŪČIŲ STALO

Ellėraštis iš Sibiro

Tu neverk, motule, kad prie Kūčių stalo
Viena kėdė šiemet jau stovės tuščia,
Kad nelauš iš rankos tau baltos plotkelės
Tas, kurs pernai laužė su tavim slapčia.

Mano vieton šiemet padėk eglės šaką
Lietuvos eglyno, kuris globė mus.
O prie jos uždėki Kūčių stalo žvakę,
Ir sūnaus artumas atgaivins namus.

Kai prie Kūčių stalo maldos žodžiai liesis
Ir vaikus minėsi sielvarte, tyliai,
Mane atsiminus, ašara riedės tau,
Skausmo kalavijai smigs širdin giliai.

Bet neverk, motule, mano senglėvė,
Laisvė ir tėvynė įkvėpė taip mums,
Daug sūnų ir dukrų Kūčių paplotėlio
Jau nelaužys niekad motinų namuos.

Nelūdėk, motule, mes tėvų šalėlėj,
Laisvės ryto aušrą skelbiam ir iš čia.
Tik uždėki žvakę tu prie Kūčių stalo,
Kad vieta manoji nebūtų tuščia . . .

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
linkiu savo pacientams, draugams
ir pažįstamiems

DR. A. J. BERTASH

736 West 35 Street
Phone: YA 7-5921

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki savo klientams, draugams ir
pažįstamiems

RAINBOW INN

LIETUVISKA UZEIGA
B. V. RUTKAUSKAI, Sav.

4300 So. Western Ave.
Tel.: 847-8902

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų metų
linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

BRIDGEPORT TAP

MR. AND MRS. GINTILAS

3503½ So. Halsted St. Tel.: FR 6-8145

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų metų
linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

KAZIO ERINGIO California Super Service Station

4824 S. CALIFORNIA AVE.
Tel. Virginia 7-9327

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

SIUVĖJŲ DIRBTUVĖ

PRANAS IR IEVA NAVAKAUSKAI, Sav.
Cleaning, Pressing and Repairing

2653 W. 43rd St. Tel.: Lafayette 3-4116

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Jei Kristus antrą kartą užgimtų

Greičiausia, kad būtų antrą
kartą nukryžiuotas

Daugumas mūsų, užsimerkę,
kad nematytume savo dabarties,
piktinamės praeitimi, kokie se-
novėje žmonės būvę žiaurūs, ko-
kie papročiai nežmoniški. Ypač
geri krikščionys nesigaili nege-
rų epitetu žydams, romėnams,
parizėjams ir legionieriams, kam
patį Jėzų Kristų nugalabijo.

Gana taikliai tokiems dorybių
povams pasako žinomas Daily
News kolumnistas Sydney J.
Harris, teigdamas, kad tą patį
šandien padarytų ne romėnai
ir ne žydai, o tie patys, kurie iš-
didžiai vadinasi krikščionimis.
Įdomu, sako jis, kaip mes šian-
dien žiūrėtume į žmogų su Jo
keistomis ir bauginančiomis "ne-
praktiškomis" idėjomis apie
žmonių elgesius ir jų santykius.
Ar mes šandien patikėtume ir
pasektume labiau negu Jį tikė-
jo ir sekė masės prieš 2000 me-
tų?

Iš tikrųjų, kaip į Jį šandien
pažiūrėtų karingieji, girdėdami
tokį pacifistą kalbant nesiprie-
šinti piktu? Ar geri tautiečiai
nacionalistai mūsų tarpe nepul-
tų Jį kaip pavojingą internacio-
nalistą, kadangi Jis skelbia, kad
mes visi — juodi ir balti, rau-
doni ir geltoni esame tie patys
žmonės broliai?

Ar neapkalintų Jį neramu-
mus kurstančiu, klasių kovą skel-
biančiu radikalu mūsų prasimu-
šusieji kam jis tvirtina, kad tur-
tingieji neieis į dangaus karalys-
tę? Ar patys liberalai neatstum-
tų Jį kaip nepraktišką sapnuoto-
ją, valkatą, kurs ne tik pats nie-
ko neturi, bet ir kitiems pata-

Tikra legenda

Tai buvo labai labai seniai

Vienas karalius norėjo pasta-
tyti naują miestą. Tam tikslui
buvo parinkta nepaprastai graži
vieta kalnų slėnyje ir upių san-
takoje. Raganiai vietą pagyrė,
tačiau perspėjo, kad miestas bus
laimingas tik tuomet, jei į pir-
mojo pastato pamatus bus įmū-
rytas gyvas vaikas, kurį jo mo-
tina pati atves ir savo laisva va-
lia leis įmūryti.

Praėjo ištisi treji metai, kol
tokia motina atsirado. Raga-
niams šaukiant, viena motina
pati atvedė savo keliolikametį
berniuką, paaukoti, kad dangus
būtų geras ir nuo naujojo mies-
to nukreiptų nelaimes.

Įmūrijimo ceremonijas pa-
ruošus, berniukas kreipėsi į iš-
kilmėse dalyvavusį karalių šiais
žodžiais:

— Leiskite man, šviesiausias
viešpatie, užduoti tiems raga-
nams tris klausimus. Jei atsa-
kys tinkamai, bus ženklas, kad
tiksliai išskaitė žvaigždžių žen-
klus. Jei atsakys netinkamai,
bus ženklas, kad jie klydo.

Karaliui berniuko drąsa ir
žvalumas patiko ir jis leido už-
duoti reganams tris klausimus.
Berniukas kreipėsi į raganus:

— Kas yra lengviausia, sal-
džiausia ir sunkiausia pasauly-
je?

Astrologai paprašė karaliaus
duoti jiems laiko ir trims die-
nomis atidėti įmūrijimo iškilmes.
Praėjus duotam laikui raganiai
grįžo su tokiu atsakymu: —
Lengviausia yra paukščio plunk-
sna, saldžiausias yra medus, o
sunkiausias yra akmuo.

Berniukas garsiai nusikvato-
jo ir atsakė: — Taip bile kas ga-
li pasakyti. Lengviausias daik-
tas pasaulyje yra vaikas moti-
nos rankose. Jis motinai niekuo-
met netampa našta. Saldžiaus-
ias pasaulyje yra kūdikiui mo-
tinos pienas, o sunkiausia pasa-
ulyje yra motinai atvesti savo
vaiką, kad jį gyvą įmūrytų į
sieną.

Karalių atsakymas tiek pavei-
kė, kad jis liepė raganus išvyti,
o berniuką apdovanoti ir duoti
jam geriausius mokytojus, idant
galėtų išvystyti savo įgimtas do-
vanas.

ria nesirūpinti rytoju ir nekrau-
ti žemiškųjų turtų?

Kokiu eretiku Jį beišvadintų
mūsų bažnytininkai, teologijos
daktarai ir Romos Kurija, ka-
dangi Jis nesilaiko jokių dogmų,
nepildo magisterijos nustatytų
ritualų, o skelbia, esą visa kas
žmogui reikalinga tai tik mylė-
ti Dievą ir savo artimą.

Kaip į Jį žiūrėtų mūsų ge-
rieji iš geriausiųjų — dorybių
pavyzdžiai, patentuoti tikintieji,
kadangi Jis valgydavo ir gerda-
vo "negeroje kompanijoje", mie-
liau su muitininkais ir viešųjų
namų laikytojais negu su garbin-
kais bažnyčios lankytojais;

Ar nepasipiktintų mūsų ben-
drumenės vadai Jo patarimu
dvylikai savo mokinių, kad iš-
rinktasis būtų vienu pirmųjų tu-
ri pasiimti pareigas pačių pa-
skutiniųjų ir visiems tarnauti.
Kaip aiktėtų mokslininkai

ir išminčiai išgirdę, kad norint
būti išganytam, reikia patapti
vaikų?... Patyrinėję rastume,
kad kiekvienas daugiau ar mažiau
esame priešingi Jo mokymui ir
elgsenai, kad Jis daugiau ar ma-
žiau yra grėsmė mūsų gyveni-
mo formoms ir kad verčiau bū-
tų, jei tokio nusistovėjusių nor-
mų drumstėjo čia nebūtų.

Viešpataujant tokiai atmos-
ferai, žmogų apkaltinti, nuteisti
ir nubausti belieka laiko ir tech-
nikos klausimas. J. Pr.

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ
SROVIŲ ŽMONES: DARBININ-
KAI, BIZNIERIAI, PROFESIO-
NALAI, DVASININKAI, VALS-
TYBININKAI, MOKSLININKAI,
JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS"
PADUODA TEISINGIAUSIAS
ŽINIAS IR GERIAUSIUS
RASTUS.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
linkime visiems mūsų klientams ir draugams

ALBINAS BENIULIS

5301 S. Talman Ave., Chicago, IL 60632
Tel.: RE 7-7083

Baldų pervežimas mieste ir toliau

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams
draugams ir pažįstamiems

CONTINENTAL AUDITORIJOS RESTORANAS

GENOVAITĖ IR JONAS MALIORIAI, sav.

3131 So. Halsted Street, Chicago, Ill.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
linkime

savo klientams, draugams ir pažįstamiems

AUDYKLA "JUOSTA"

STANISLOVAS YURKUS

2448 West 71st Street
Chicago, Illinois. Tel. 737-5529

VINUM — MEDICINUM

Daktarai apie vyno gėrimą ir saiką

Vynas yra raminantis vaistas; jis atpalaiduoja emocijas...

Vynas yra senuolių ramstis, terapeutinis pagalbininkas...

Skamba lyg kokios vynu plantacijos reklama, bet tai yra santrauka...

Prieš maždaug pusantro šimto metų mokslas teiginio vos šešias vynu sudėtines dalis...

To simpoziumo ir Wrightwood Extended Care įstaigos studijų pasėkoje...

mėšos ir arbatos, praskiestos sherry vynu, kas pacientams leidžia daug geriau pradėti dieną...

Kalifornijos universiteto profesorius emeritas Dr. Sal-

vatore Lucia, vynu medicininio tyrinėjimo direktorius ir profesionalas ragautojas...

KALĖDOS YRA ŽYDŲ

Straipsnyje "Ar Kalėdos turi būti nezydiškos?" kun. John B. Sheerin, C. S. P., The New World savaitraštyje priminęs...

Bažnyčia buvo Kalėdas iškeikęs

Viduramžiais į Kalėdų celebracijas įsiskverbė skandališki praktikavimai, toliau rašo kun. Sheerin, tokie kaip "Asilo šventė"...

Tuos papročius angliai puritanai atsigabena ir į Ameriką. Dar vos prieš keletą gentkarčių Bostone pavarydavo iš darbo...

Tik kitų tautų imigrantai — airiai vokiečiai, morovai ir kt. su savo papročiais atsigabeno ir Kalėdų šventės užuomazgas...

Kun. Sheerin klausia, kur ir kas Kalėdose yra žydiško? Galima atsakyti vienu žodžiu — biznyje.

GIMIMO IR MIRIMO ETINIAI ASPEKTAI

Ar gali žmogus vaidinti Dievo rolę?

Michigano valstybinio universiteto biofizikos profesorius Dr. Leroy Augenstein straipsnyje apie nepaprastą medicinos mokslo pažangą diskutuoja toki klausimą:

Medicinos technika jau priėjo iki to, kad chirurgas išima beždžionės gemalą (fetus), jį apžiūri, patikrina ir vėl įdeda į beždžionės motinos gimdą...

duoda kvalifikuotą atsakymą: "Taip, bet..."

Pasitaiko kitokių, mažiau rimtų apsigimimų bei trūkumų. Pavyzdžiui yra tokių defektyvių genų, su kuriomis gimę seniau pagyvendavo po keletą sargalotų metų ir mirdavo...

Dr. Augenstein į tai atsako: Nesąmonė! Kiekvieną kartą, kai chirurgas į rankas paima skalpelį, kiekvieną kartą kai teisėjas ištaria mirties sprendimą, mes vaidiname Dievą. Faktiškai, mes visi šiandien čia esame, kadangi du žmonės — mūsų tėvas ir motina vaidino Dievą — jie sutvėrė gyvybę".

nėmis tokie gali gyventi, apsi-vesti ir savo nesveikas genes perduoti savo vaikams. Numatoma galimybė, kad bus išrasta technika, kada tėvai galės iš anksto pasirinkti ir nusistatyti, kokio didumo, spalvos, išvaizdos ir IQ, tai kokio protingumo jie nori turėti vaiką. Visais tokiomis ar panašiais atvejais vaikams, o greičiausiai tėvas ir motina ateityje turės nusistatyti ir pasakyti taip ar ne. Tai liečia pagrindinį etikos dėsni — ar žmogus gali vaidinti Dievo rolę?

Dr. Augenstein į tai atsako: Nesąmonė! Kiekvieną kartą, kai chirurgas į rankas paima skalpelį, kiekvieną kartą kai teisėjas ištaria mirties sprendimą, mes vaidiname Dievą. Faktiškai, mes visi šiandien čia esame, kadangi du žmonės — mūsų tėvas ir motina vaidino Dievą — jie sutvėrė gyvybę".

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki savo nariams ir draugams

GINTARAS KLUBAS

A. G. LIETUVNINKAS

2548 W. 69 St.

Tel. 476-6251

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems

BRIGHTON BAKERY

ANTANAS MACKEVIČIUS, Sav.

Telef.: Virginia 7-1250

2457 West 46th Place

Chicago, Ill. 60632

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ LINKIŲ VISIEMS KLIENTAMS, DRAUGAMS IR PAŽĪSTAMIEMS

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ KLIENTAMS IR DRAUGAMS LINKI

HEALTHY FOOD RESTAURANT

LIETUVIŲ VALGYKLA JULIJA BIČIONIENĖ, Sav.

3236 So. Halsted St.

Tel. DA 6-9837

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ ir laimingų Naujųjų Metų savo klientams, draugams ir pažįstamiems linki

VAL. IR PR. RUMŠOS MAISTO PREKYBA

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu savo pacientams, draugams ir pažįstamiems

DR. VYT. TAURAS

2652 W. 59 St.

Chicago, Ill. 60629

Tel. PR 8-1223

Linksmų šv. Kalėdų švenčių linki visiems savo klientams ir draugams

A. IR J. MĖSINĖ

NAMŲ GAMYBOS LIETUVISKOS DESROS

ANTANAS IR JERONIMAS PLENIŠ, Sav.

2433 W. 69 St.

Chicago, Ill. 60629

Tel.: 436-6888

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki visiems klientams, draugams ir pažįstamiems

PALANGOS VALGYKLA

JUOZAS IR JADVYGA BARTKAI

6918 So. Western Ave.

Phone GR 6-9758

SU ŠV. KALĖDOMIS IR LAIMINGAIS NAUJAIŠ METAIS

Sveikina visus savo bendradarbius, narius, draugus ir pažįstamus ir linki geriausios sėkmės

Marquette Parko Namų Savininkų d-ja

ŠV. KALĖDŲ PROGA

Sveikiname visus mūsų mielus klientus, gimines, draugus ir pažįstamus ir linkime daug sveikatos ir malonių švenčių

PARAMA

FOOD & LIQUORS

2534 W. 69th St.

Chicago, Ill. 60629

Telef. RE 7-3332

Sav. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ

Naujųjų Metų visiems Amerikos lietuviams linki

ALGIRDAS IR ALDONA BRAZIAI

AL'S HILLTOP LOUNGE

8514 ROBERTS ROAD

Oaklawn, Ill.

Tel.: GArden 2-9561

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki visiems draugams ir klientams

JONAS IR BRONĖ BADAUSKAI

Užeigos savininkai

3238 So. Halsted St.

Tel. DA 6-9460

Linksmų Kalėdų ir laimingų
Naujųjų Metų visiems
naujieniečiams ir draugams
l i n k i

Juozapas Balčiūnas
LIET. TAUTINIŲ KAPINIŲ
Prezidentas

LIETUVIŲ AUDITORIJOS
rėmėjas ir Naujųjų
skaitytojas nuo pirmo
Naujųjų numerio.

7155 S. Sacramento Ave.
GRovehill 6-5078

JUOZAS IR SŪNUS NAUJOKAIČIAI

su šeimomis linki visiems savo draugams,
buvusiems ir būsimiems klientams

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Nuoširdžius sveikinimus siunčiame ir Lietuvoje
likusiems artimiesiems ir draugams.

BALDŲ IR PIANINŲ PERKRAUSTYMAS
SKUBUS IR SAUGUS PATARNAVIMAS

2022 West-69th Street Chicago, Ill. 60636
Tel.: Walbrook 5-9209

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

mūsų klientams, draugams ir pažįstamiems

l i n k i

**ROOSEVELT FURNITURE
BENDROVĖ**

Mrs. NELLIE BERTULIS IR LEN BLATZ

2310 W. Roosevelt Road SEeley 3-4711

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ — KALĖDŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linkiu visiems biznieriems, ir norėčiau, kad
1969 metai būtų sėkmingesni ir kad biznieriai
galėtų duoti ir "Naujienas" didesnius skelbi-
mus ir sveikinimus. Taip pat sveikinu savo
draugus ir pažįstamus.

ALEKSAS AMBROSE

1412 So. 48 Ct., Cicero, Ill. Tel. 652-3178

PASKUTINIS SUDIEV

Lietuvos ir Filipinų likimo panašumas

Dr. Jose Rizal

Šio mėnesio — gruodžio 30
dieną sueina 72 metai kai ispa-
nai okupantai sušaudė vieną žy-
miausią Filipinų tautos patriotą
Dr. Jose Rizalį, kurį Amerikos
poetas laureatas Nadas Raste-
nis, nusmerkojo Filipinų didvy-
rio paskutinio eilėraščio "Post-
rer Adios" (Paskutinis Sudiev)
į lietuvių kalbą vertėjas, sulygi-
no su mūsų tautos žadintoju Dr.
Vincu Kudirka:

Vincas Kudirka — daktar-
as, poetas, Lietuvos patriotas
ir Rusijos antagonistas kol gy-
vas savo plunksna kovojo prieš
Rusiją ir tebebūdamas 41 metų
amžiaus, netekęs sveikatos mirė
gimtojoje Lietuvoje, nesulaukęs
jos laisvės.

Jose Rizal — daktaras poetas,
Filipinų patriotas ir Ispanijos
antagonistas, kol gyvas savo
plunksna kovojo prieš Ispaniją
ir tebebūdamas 35 metų amžiaus
buvo ispanų nuteistas mirti ir
sušaudytas 1896 metų gruodžio
30 dienos anksti rytą.

Filipinų laisvę pradėjo švisti
jau 1902 metais, kai Jungtinių
Amerikos Valstybių Kongresas
birželio 19 d. — Jose Rizalio
gimimo dieną — priėmė Filipinų
Aktą (Philippine Bill) ir 1907
m. spalio mėnesį jau susirinko
laisvų Filipinų seimas, o 1946
metų liepos 4 dieną JAV preziden-
tas paskelbė Filipinų nepriklausy-
bės deklaraciją.

Lietuva 1902 metais dar tebe-
merdėjo po carinės Rusijos
jungu, o 1947 metais jau vėl buvo
paverpta ir teriojama, — šį kartą
raudonos Rusijos.

Filipinai šiandien laisva, nepri-
klausoma laiminga šalis. Lietu-
va vėl kantriai neša sunkų vergijos
kryžių ir kantriai laukia savo
sekančios laisvės aušros.

"Nors Lietuva ir Filipinai yra
atskirti dešimtėmis tūkstančių
sausumos ir jūrinių mylių, tačiau
jų padėtyje yra kai kurių pana-
šumų", rašo Nadas Rastenis įsan-
goje į savo atliktą Jose Rizalio
"Paskutinio Sudiev" vertimą.

Filipinai yra vandenų kryžkelėse
tarp Rytų ir Vakarų, o Lietuva
žemės kryžkelėse tarp Rytų (Rusijos)
ir Vakarų (Vokietijos). Taigi,
filipiniečiai kaip lietuviai ir
lietuviai kaip filipiniečiai kart-
kartėmis yra trempiami konkuruo-
jančių priešininkų iš arti ir toli.
Poetas laureatas Nadas Rastenis,
kurs šių metų gegužės 15 d. l'Univer-
sité Libre Karachi, Pakistane, buvo
apdovanotas literatūros garbės
daktaro titulu, praeitį 1967 metų
gruodžio mėnesį laimėjo "Poster
Adios" (Paskutinis Sudiev) verti-
mų į svetimas kalbas kontestą.
Kontestas buvo suruoštas
Jungtinio Poetų Laureatų Internaci-
onalo (Unio Internationalis
Poetarum Laureatorum) Quezon
City, Filipinuose.

Apie šį Filipinų didvyrį poetą
Jose Rizalį, kurio Paskutinis
Sudiev žemiau perspausdinamas,
JAV Kongreso atstovas Henry
Allen Cooper 1902 metais svar-
stant Filipinų bilį pasakė:

"Išieškokite visą ilgą kruvinąjį
pasaulio kankinių sąrašą — kur
kita tokią taurią auką Tiranija
pasigavo?... ateitis nėra be
vilties tautai, kuri būdama toki-
oje aplinkoje pateikė pasauliui
charakterį tokį kilnų ir tiek
gryną — kokioje žemėje, kokioj
padangėj Tiranija rado daug
tauresnę auką?"

Jose Rizal savo Paskutinį
Sudiev parašė paskutinę naktį
prieš sušaudymą.

PASKUTINIS SUDIEV
(Poster Adios)

Sudiev, brangi Tėvyne, žemė saulės
numylėta;
Tu perlas rytų vandenyno, žu-
vės mūsų rojus.

Dosniai aukojau tau savo gyvybę
nudėvėta;

Jei ji būt ir jauna, skaidri,
žavinga ir saulėta,
Ją tavo laisvei aš visvien
būčiau mielai aukojęs.

Laukuose mūsų, siantime
įtuzios žmonijos,

Daug, daug kitų be baimės
guldo galvas, lieja kraują,

Vieta netur svarbos — prie
lauro, kipriso, lelijos;

Vistiek mirtis — durtuvas,
virvė, šūvis, kalavijas —

Kuomet tėvynės laisve ir
namai to reikalauja.

Prieš mirsiant aš matau jau
rytuose skliautai nušvite

Po įkrios tamsos dangus
žadėtą dieną neša;

Jei reikia jums dažų rausviau
padangę nudažyti,

Šlakstykit mano kraują,
kad lietumi imtų lyti,

Tai aušrai pagelbės pasklei-
sti raudonesnę šviesą.

Mano sapnai kai aš brendau
iš vaiko į vaikina,

Mano sapnai kai aš virtau
į pilnametį vyrą,

Tai užgaida matyt, žemčiuge
rytų vandenyno,

Tavo sausas akis, iškeltą
galvą, linksmą miną,

Ir veidą be raukšlių, gėdos
nesudėmėta, tyrą.

Mano gyvenimo sapnams,
geismams mano krūtinių,

Valio, kartoja siela priversta
greit išplasnoti;

Valio! Ak, saldu kristi atgaivini-
mui tėvynės

Savo mirčia jai duot gyvybę,
ir po jos auksinės

Padangės žavumais jos žemėj
amžinai miegoti.

Jei kas ant mano kapo pamatysit
dieną mielą

Bežydynt tarp tankios žolės
vienišą menką gėlę,

Priglauskit ją prie lūpų ir
bučiuokit mano sielą:

Lai giliame kape mano šalti
jausmai atsyla,

Ir lai mane paglosto jūsų
lengvo kvapo meilė.

Tegul ant mano kapo mėnuo
skleidžia vaizdą skaitų,

Tegul aušros skubi didybė
tamsumui išsklaido,

Ir vėjas atsudūsta atsidanginęs
iš raistų;

O jei kada ant mano kryžiaus
paukštis nusileistų,

Tegul jis garsiai gieda giesmių
giesmę apie taiką.

Lai saulė neša — per garuotą
spindulyno pirtį —

Dangun, karštybe nuvalytą,
mano skundą gyvų;

Tegul draugai apverkia perank-
styvą mano mirtį;

Jei kas pavakary norės mane
malda užtarti,

Ir tu, tėvyne, melksis, kad
ilsėciausi pas Dievą.

Supinkit malda ir už tuos,
kurie be džiaugsmo skaudo,

Už tuos, kurie žiauriai kankinami
be kvapo krinta;

Už vargšes mūsų motinas,
kurios už mus atrauda;

Ažu našles, našlaičius, už visus,
kur kenčia bauda,

Ir už save, kad gautut pasku-
tinį sakramentą.

Kuomet naktis globos kapus
šviesoj mėnulio tyro,

Ir mirę mirusius kergės tarp
kryžių, palmių, uosių,

Tai leiskit jiems ramiai miegoti,
kol laiko smiltys byra;

Jei netikėtai teks išgirsti
kankles arba psaltyrą,

Tai aš, tėvyne mylima, tai tau,
tai tau giedosiu.

Kai mano kapas baigs sunykt
užmiršimų globoje,

Ir kai ant jo nebus nei kryžiaus,
nei akmens, nei uosio,

Tegul tuomet kantrus artojas
žemę suvagoja,

Ir lai dulkyną mano nekantraus
praeivio koja

Sutelkia mylimos šalies
piliečių kilimuose.

Ir nesvarbu, kad jau esu
nuskirtas į dulkyną,

Aš vis per jūsų orą kilsiu ten,
kur žvaigždės žiba;

Plisiu, kaip virpanti gaida,
kurį jau jūsų ausys žino;

Pluduosi virš jį kvapumą,
šviesą arba dainą.

Kartosiu savo mintį apie
laisvę ir tikybą.

Sudiev, tėvyne mylima, skausmų
džiaugsmų šaltinis,

Sudiev, Filipinija, Sudiev! Ak,
aš bedalis,

Palieku tau tėvus, namus —
einu nenusiminęs;

Einu ten, kur nėr vergijos ir
nekalčių žudynės;

Ten, kur tikyba nekaria,
kur Dievas visagalis.

Sudiev, tėvai ir giminės,
aš jūsų sielų diegas.

Dėkoju po sunkių dienų,
už atilsio palaimą.

Sudiev, švelnus svetimsali,
atnešęs mielą džiaugsmą.

Sodiev, mieli ir mylimos —
mirtis tai mielas miegas.

Praeitų metų gegužės mėn. buvo iš-
keltas į erdvę erdvėlaivis Nimbus B.
Jis turėjo tirti oro stotims reikalin-
gas žinias. Bet jis, iškilęs, krito žemėn
ir paskendo 350 pėdų gilumon.
Praeitą savaitę namams pavyko iš-
kelti.

Knygos—geriausia dovana

GRYZINĖ LITERATŪRA

Lietuvių autoriai

- P. Abelkis — ATLAIDŲ PAVĖ-
SY. Istorinis romanas. 468 psl. \$4.00
P. Abelkis — ZEMAICIŲ KRIKŠ-
TAS. Istorinis romanas. 421
psl. \$3.50
J. Baltrušaitis — ZEMES PA-
KOPOS. Lyrika. 158 psl. \$1.50
Butkų Juzė — RASTAL. 153 psl. \$1.50
Vysk. Baranauškas (angliškai)
THE FOREST OF ANYKŠ-
ČIAL. 41 psl. \$2.00
Adomas Jassas. BOK PALAIMIN-
TAS. 115 psl. \$3.00
J. Jasminas. MOTERIS NUO KŪ-
RIOS PABEGAU. 96 psl. \$1.00
J. Jasmin. KISS IN THE DARK.
Short stories. 150 psl. \$2.00
Vincas Krėvė - Mickevičius. —
MŪSŲ GARSIOJO RAŠYTOJO
70 m. sukakčiai paminėti kny-
ga. Knygoje įdėta rašytojo bio-
grafija, jo darbų vertinimas ir
du jo paties kūriniai: Pašauki-
mo valanda ir Pagunda. 188
psl. \$1.00
K. Kraučūnas — SIAURUOJU
TAKELIU. 180 psl. \$2.00
A. Kairys — LAISVĖS MEDIS.
120 psl. \$1.00
A. Kairys — DIAGNOZĖ. 150
psl. \$2.00
A. Kairys — VISCIUKŲ ŪKIS.
Kietai iršta. 91 psl. \$3.00
Vladas Mingėla — KUNIGAS
ANTANAS MILUKAS. 383 psl.
\$7.00
H. Nagys — LAPKRIČIO NAK-
TYS. 112 psl. \$2.00
P. Orentaitė — ATSIMINIMAI
APIE SALOMEJĄ NERĖ. 234
psl. \$3.00
N. Rastenis — TRIJŲ ROZIŲ
ŠVENTĖ. 148 psl. \$3.00
Antanas Rūkas — BOKSTAI,
MEILĖ IR BUITIS. 112 psl. \$1.50
Atsilankykite arba siųskite money or-
derį pridėję 25 centus siuntimo iš-
laidoms padengti.
NAUJIENOS, 1739 S. HALSTED ST.,
CHICAGO, ILL. 60608

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8201 SOUTH KEAN AVE., JUSTICE, ILLINOIS. Tel. GLOBE 8-0638

SVEIKINA AMERIKOS LIETUVIUS IR LINKI JIEMS LAIMINGAI
PRALEISTI ŽIEMOS ŠVENTES

Kviečiame užvažiuoti į mūsų Kapines, aplankyti

garbingų mūsų tautos vyrų kapus, pamatyti pastatytus puikius
paminklus ir pasirinkti vietą savam sklypui. Mūsų pareigūnai
mielu noru suteiks Jums pageidaujamas informacijas.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VALDYBA:

JUOZAS BALČIŪNAS, prezidentas
POVILAS DAUBARAS, viceprezidentas
ANTANAS TAMKEVIČIUS, išdininkas
MARTYNAS GUDELIS, sekretorius

DIREKTORIAI:

JUOZAS BALČIŪNAS
POVILAS DAUBARAS
MARTYNAS GUDELIS
AL MICKEVIČIUS
POVILAS MILAŠEVIČIUS

GUSTAS K. RIMKUS
JUOZAS SKUTAS
ANTANAS TAMKEVIČIUS
JONAS ZALATORIS

SKAITYKITE NAUJIENAS